

Billund
kommune

Miljøgodkendelse af kvægproduktion

Fittingvej 48, 6623 Vorbasse

Januar 2017

Dato: 16-01-2016

Teknik & Miljøforvaltning

Natur og Miljø
Jorden Rundt 1
7200 Grindsted

Tlf. 7972 7200

www.billund.dk

Journalnr.: 09.17.18 P19

Sagsnr.: 16/14199

P10.2. 4.1 vs. 1.11

Ks.: RHS

Sagsbehandler:

Mette Hammershøj

Tlf. 7972 7101

mha@billund.dk

INDLEDNING	3
EJENDOMS- OG VIRKSOMHEDSOPLYSNINGER	3
HØRING	3
MILJØGODKENDELSE AF KVÆGPRODUKTIONEN PÅ FITTINGVEJ 48, 6623 VORBASSE .4	
AFGØRELSENS OMFANG OG FORUDSÆTNINGER	5
ØVRIGE FORHOLD	6
VILKÅR	
GODKENDELSENS VARIGHED	
OFFENTLIGGØRELSE MV	
KLAGEVEJLEDNING	
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	
INDLEDNING	17
BESKRIVELSE OG VURDERING AF DET ANSØGTE PROJEKT	17
Husdyrbrugets beliggenhed	18
Besætningens størrelse	19
Driftsbygningerne	20
Foder	22
Gødningsproduktion og -opbevaring	22
Energi- og vandforbrug	24
Affald	25
Restvand / overfladevand	25
PROJEKTETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – LUGT, STØJ M.M.	26
Lugt.....	27
Støj og transport	28
Støv, fluer og skadedyr	30
Lys	30
Landskab og kulturmiljø	31
Driftsforstyrrelser og uheld	31
PROJEKTETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – NATURMÆSSIGE FORHOLD	33
Ammoniakpåvirkning af naturområder fra anlægget	33
Påvirkning fra gødningsudbringning	37
Påvirkning fra gødningsudbringning – udvaskning af fosfor	38
Påvirkning fra gødningsudbringning – udvaskning af nitrat til overfladevand	39
Påvirkning fra gødningsudbringning – udvaskning af nitrat til grundvand	40
Påvirkning fra gødningsudbringning – supplerende vurdering af påvirkningen af naturforhold	41
Udbringningsarealer i nabokommuner.....	54
Vurdering af påvirkning fra gødningsafsætning til tredjemand	54
BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)	55
OPHØR	56
ALTERNATIVE MULIGHEDER	57
SAMLET VURDERING	57
BILAG	58

Indledning

Husdyrbruget på Fittingvej 48, 6623 Vorbasse er tidligere miljøgodkendt efter Miljøbeskyttelseslovens¹ § 33 ved Grindsted Kommunes afgørelse af den 9. januar 2006.

Derudover har Billund Kommune ved afgørelse af 18. december 2009 godkendt udvidelser og ændringer af husdyrbruget efter § 12 i Husdyrloven². Ved afgørelse af 23. september 2011 godkendte kommunen yderligere udvidelser og ændringer, og foretog en sammenskrivning af ny og gammel miljøgodkendelse, hvorved godkendelserne fra 2006 og 2009 bortfaldt. Miljøgodkendelsen er ikke blevet fuldt udnyttet inden udløb af udnyttelsesfristen den 23. september 2016.

Ansøger ønsker nu at ændre på dyreholdet og udbringningsarealer, at etablere et nyt plansiloanlæg og udvide det eksisterende plansiloanlæg, samt at ændre anvendelsen af en eksisterende bygning fra foderlade til stald. Billund Kommune har derfor udarbejdet en ny godkendelse efter § 12, stk. 3 på baggrund af ansøgning modtaget via Husdyrgodkendelse.dk første gang den 5. juli 2016. Godkendelsen meddeles i henhold til iht. § 12, stk. 3 i Husdyrloven.

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der skal gælde for Fittingvej 48, 6623 Vorbasse i Billund Kommune. Vilkårene sikrer, at driften af husdyrbruget, herunder den ansøgte ændring, kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt. Denne miljøgodkendelse samler alle vilkår for driften af husdyrbruget. Flere vilkår fra den eksisterende godkendelse er derfor overført til også at gælde for den ansøgte udvidelse.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

I forbindelse med udarbejdelsen af udkastet til miljøgodkendelse, har Billund Kommune lavet en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af husdyrbruget. Denne danner baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse, herunder de stillede vilkår. Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering fremgår af det nedenstående.

Ejendoms- og virksomhedsoplysninger

Afgørelsen vedrører husdyrbruget beliggende Fittingvej 48, 6623 Vorbasse, *matrikel nr. 2a, Fitting By, Vorbasse* (se bilag 1). Ejendomsnummeret er 530 0000 338. Bedriftens CVR nr. er 28226667. Husdyrbruget ejes og drives af Gert Nygård Thomsen, Fittingvej 48, 6623 Vorbasse.

Høring

Dette udkast til miljøgodkendelse har været sendt i høring i 3 uger, hvor ansøger og øvrige parter i sagen havde mulighed for at komme med bemærkninger til projektet.

Udkastet blev sendt til:

Gert Nygård Thomsen, Fittingvej 48, 6623 Vorbasse

---

¹ LBK nr. 1189 af 27/09/2016. Lov om miljøbeskyttelse

² LBK nr. 442 af 13/05/2016. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, med senere ændringer

Med kopi til:

Konsulent ved Sagro, Anne Høj, anh@sagro.dk

Der ligger ingen nabobeboelser inden for den vejledende lugtkonsekvenszone på 444 m. Der blev derfor ikke foretaget nabohøring.

Der er ikke foretaget høring af ejere af øvrige nabomatrikler, idet udvidelsen vurderes at være af underordnet betydning for disse.

Ejere af forpagtede arealer:

Ejer, Sønderhedevej 11, 6623 Vorbasse

Ejer, Fittingvej 3, 6623 Vorbasse

Ejere, Østermosevej 1, 6623 Vorbasse

Ejer, Kratvej 2, 6623 Vorbasse

Ejere, Fitting Stationsvej 1, 6623 Vorbasse

Ejer, Ølgårdvej 20, 6040 Egtved

Ejer, Kappelagervej 36, 7100 Vejle

Ejer, Hærvejen 11, 7183 Randbøl

Ejer af aftalearealer:

Ejer, Fittingvej 11, 6623 Vorbasse

Der har endvidere været foretaget høring af Vejle Kommune iht. § 45 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen³.

Billund Kommune har ikke modtaget bemærkninger indenfor høringsperioden.

Miljøgodkendelse af kvægproduktionen på Fittingvej 48, 6623 Vorbasse

Husdyrbruget på Fittingvej 48, 6623 Vorbasse er tidligere miljøgodkendt efter Miljøbeskyttelseslovens § 33 ved Grindsted Kommunes afgørelse af den 9. januar 2006.

Derudover har Billund Kommune ved afgørelse af 18. december 2009 godkendt udvidelser og ændringer af husdyrbruget efter § 12 i Husdyrloven. Ved afgørelse af 23. september 2011 godkendte kommunen yderligere udvidelser og ændringer, og foretog en sammenskrivning af ny og gammel miljøgodkendelse, hvorved godkendelserne fra 2006 og 2009 bortfaldt. Afgørelsen omfattede en udvidelse af kvægbesætningen til 1.304,55 (dagældende) DE, samt opførelse af nye bygninger til dyr, gødning og foder.

En del af det godkendte dyrehold og nybyggeri blev ikke etableret inden udløbet af miljøgodkendelsens udnyttelsesfrist, og miljøgodkendelsen er derfor kun delvist udnyttet.

Billund Kommune har den 5. juli 2016 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse i forbindelse med en ønsket ændring i dyreholdet og udspretningsarealet, etablering af et plansiloanlæg og udvidelse det eksisterende

---

³ BEK nr. 44 af 11/01/2016. Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

plansiloanlæg, samt ændret anvendelse af en eksisterende bygning fra foderlade til stald.

Ansøgningen er efterfølgende revideret ved nye ansøgningskemaer, senest den 10. december 2016. Endvidere er der løbende tilgået kommunen supplerende oplysninger fra ansøger.

Med denne afgørelse godkender Billund Kommune husdyrbrugets anlæg, produktion og arealer, herunder de ansøgte ændringer. I afgørelsen er fastlagt en række vilkår, som supplerer og/eller ændrer vilkårssættet i miljøgodkendelsen fra 2011, således, at disse vilkår herefter er bortfaldet. Vilkår fra 2011, der udelukkende vedrører ikke opførte bygninger, er slettet.

Ansøger har ansøgt om dispensation fra afstandskravene i Husdyrlovens § 8, idet den fremtidige plansilo ønskes placeret 5 hhv. 6 m fra to markvandsboringer (se bilag 2), hvilket er mindre end de 25 m, som er mindsteafstanden i henhold til § 8. Der er nærmere redegjort for disse forhold i afsnittet "Husdyrbrugets beliggenhed".

Denne afgørelse omfatter således også kommunens afgørelse om dispensation efter § 9 i Husdyrloven til placering af plansiloen, som ansøgt.

I det omfang andet ikke er nævnt i afgørelsen, er den meddelt på baggrund af de oplysninger, som kommunen har modtaget i forbindelse med sagen, hvorfor afgørelsen hviler herpå.

Godkendelsen meddeles efter § 12, stk. 3 i Husdyrloven, idet Billund Kommune vurderer, at:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Driften af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet

Der er nærmere redegjort for de vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen i nedenstående miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Afgørelsens omfang og forudsætninger

Som nævnt ovenfor er landbrugsaktiviteterne på Fittingvej 48 omfattet af en miljøgodkendelse fra den 9. januar 2006 og et tillæg fra den 18. december 2009, sammenskrevet i tillæg fra den 23. september 2011.

Med denne nye miljøgodkendelse vurderes samtlige vilkår og samles heri, således at husdyrbruget fremover alene reguleres ved nærværende afgørelse. Alle staldbygninger på Fittingvej 48 vurderes i forhold til opfyldelse af nutidige BAT-krav, og det er kommunens vurdering, at en selvstændig revurdering af den oprindelige miljøgodkendelse med tilhørende tillæg dermed er unødvendig.

Øvrige forhold

Afgørelsen omfatter alene forholdet til Husdyrloven. Øvrige relevante godkendelser og tilladelser skal indhentes særskilt, herunder byggetilladelser, samt tilladelser iht. Spildevandsbekendtgørelsen⁴.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de nævnte krav og regler kan være en skærpelse af denne godkendelses vilkår.

Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde, der indebærer forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt iht. § 12 i Husdyrloven. Udvidelser og ændringer skal anmeldes til Billund Kommune, som skal have lejlighed til at vurdere, hvorvidt udvidelsen/ændringen kræver en ny godkendelse, eller om udvidelsen/ændringen kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.

Med venlig hilsen

Mette Hammershøj
Miljøsagsbehandler, Landbrug

---

⁴BEK. nr. 726 af 01/06/2016. Bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter Miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4

Vilkår

De for husdyrbruget gældende love og bekendtgørelser skal stedse efterleves, uanset at de der nævnte krav/regler kan være en skærpelse af vilkårene stillet i denne miljøgodkendelse.

Indretning og drift

1. Husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for godkendelsen. Anlæg skal opføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet og i den miljøtekniske beskrivelse.
2. Før etablering af nye anlæg skal der indhentes byggetilladelse iht. byggereglementet fra Billund Kommune.
3. Vilkår vedr. drift skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
4. Ændring af ejerforhold eller ansvar for driften skal meddeles Billund Kommune senest 1 måned efter ændringen.
5. Denne miljøgodkendelse bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet senest 2 år efter godkendelsens meddelelse. Det fremgår af Husdyrlovens § 33, at godkendelsen anses for udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder.

Anlæg

Vilkår for staldanlæg

6. Den eksisterende sengestald med præfabrikeret drænet gulv (bygning 3, jf. bilag 2) skal være forsynet med skraber.

Der skal hver dag foretages skrabninger hver fjerde time. Tværgange, som ikke skrubes automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 2 – 3 gange. Skraberens skal være forsynet med timer. I stalde, hvor dyrene er udegående en del af året og/eller døgnet, kan skrabning undlades i de tidsrum, hvor dyrene ikke er i stalden.

Skraberens skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

7. I foderladen kan indrettes dybstrøelsesstald uden afløb med plads til 30 køer og 24 kvier.

Vilkår for kalvehytter (anlæg 1, jf. bilag 2)

8. Kalvehytterne skal være placeret på en impermeabel befæstelse, som har afløb til gyllesystemet.

Vilkår for gyllebeholdere

9. Der skal etableres og til stadighed vedligeholdes et 3-rækket beplantningsbælte omkring husdyrbrugets gyllebeholdere (anlæg 10 og 11, jf. bilag 2, samt beholderen på Fitting Stationsvej 1A). Beplantningen skal søges tilpasset bedst muligt ind i omgivelserne, dvs. ved at vælge

træsarter, der allerede findes i området og som er naturligt hjemhørende i Danmark.

10. Mellem gyllebeholderen på Fitting Stationsvej 1A og afvandingskanal skal være etableret en minimum 1 meter høj jordvold. Gyllebeholderen må ikke være forsynet med fastmonteret pumpe.
11. Vedr. gyllebeholderen på Fitting Stationsvej 1A: Ved ophør af drift, eller hvis beholderen ikke længere indgår i driften af husdyrbruget, skal beholderen fjernes og området bringes tilbage til oprindelig tilstand.
12. Pumpning til og fra gyllebeholderne skal foregå under opsyn.

Vilkår til plansiloanlæg

13. Der må ikke etableres ny overkørsel ud mod Fittingvej.
14. Anlægget må ikke placeres nærmere end 15 m fra offentlig vej eller 5 m fra eksisterende markvandingsboringer vest for siloerne, jf. bilag 2. Hvis afstanden til boringerne er mindre end 25 m, skal den vestlige afgrænsning af plansiloen (anlæg nr. 12 i bilag 2) udgøres af en mur.
15. Anlægget må ikke påbegyndes etableret, før boringsafslutningerne er sikret mod vandindtrængning, dvs. tørbrønde og boringsafslutninger skal være tætte, og brønde skal være afsluttet min. 0,3 m over terræn, med fald fra boring og udad. Boringerne skal synes af kommunen, inden der gives byggetilladelse.
16. Hvis plansiloerne etableres i en afstand til boringerne på mindre end 25 m, skal der inden etablering foretages en vandanalyse af den nærmeste markvandingsboring efter mindst 5 timers pumpetid. Analysen skal omfatte: Forenklet kontrol og NVOC. Det påhviler ejendommens ejer for egen regning selv at rekvirere analysen udført af et akkrediteret laboratorium. Analyseresultatet skal sendes til kommunen senest 2 uger efter, det er modtaget.

Vandanalyse skal herefter foretages 1 år, 5 år og 10 år efter etablering. Såfremt disse analyser ikke viser tegn på en entydig forurening, der kan sandsynliggøre påvirkning fra siloanlægget, skal der ikke foretages yderligere vandanalyser. Hvis analysen efter 1, 5 eller 10 år viser tegn på påvirkning, tages en prøve efter yderligere 1 år. Hvis der kan konstateres en påvirkning af grundvandskvaliteten, som med rimelig sandsynlighed kan henføres til siloanlæggets nære placering til boringerne, skal enten siloanlæg eller boringer afvikles forskriftsmæssigt.

17. Der skal etableres og til stadighed vedligeholdes et 3-rækket beplantningsbælte mellem husdyrbrugets plansiloer og Fittingvej. Beplantningen skal søges tilpasset bedst muligt ind i omgivelserne, dvs. ved at vælge træsorter, der allerede findes i området og som er naturligt hjemhørende i Danmark.

Vilkår for bygningsmæssige ændringer

18. For at forebygge lyspåvirkning fra fremtidige bygninger skal eventuelle nye udendørs lamper ophænges lavt og med afskærmet lyskilde, så lysets spredning begrænses til det nødvendige operationsområde. Belysning i nye stalde skal anbringes, så lyset ikke kastes direkte ud gennem vinduer eller åbninger i bygningen. Husdyrbruget ikke må give anledning til lyspåvirkning i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige.

Produktion

19. Godkendelsen omfatter flg. årsproduktion:

Dyretype	Antal	DE
Malkekøer, (13.000 kg EKM), tung race	465	751,5
Kviekalve, tung race (0 – 2,5 mdr.)	54	13,01
Tyrekalve, tung race (40 – 57,5 kg)	220	2,52
Kvier/stude, tung race (23 – 25 mdr.)	24	14,32
Ungtyr, tung race (6 mdr. – slagtning)	1	0,26
I alt		781,61

Beregningen af dyreenheder for malkekøerne er sket med baggrund i en mælkeydelse på 13.000 kg EKM (tung race).

Hvis mælkeydelsen falder til et lavere niveau, kan dette antal DE ikke omlægges til et forøget dyrehold.

Såfremt mælkeydelsen overstiger 13.000 kg EKM:

- skal der ske en tilsvarende reduktion i dyreholdet, så husdyrproduktionen ikke overstiger 781,61 DE, eller
- skal ejer anmelde og Billund Kommune godkende en forøgelse af harmoniarealet, og/eller
- skal der ske en afsætning af de ekstra DE husdyrgødning. Modtager af husdyrgødningen skal først godkendes af Billund Kommune for at kunne modtage husdyrgødningen.

Gødningsopbevaring og -håndtering

20. Husdyrbruget skal til enhver tid kunne dokumentere, at have opbevaringskapacitet for husdyrgødning i overensstemmelse med gældende lovgivning, jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen⁵.
21. Gødning fra spædekcalve og kalvebokse, hvor dyrene ikke opholder sig i mindst 3 - 4 måneder, skal tilføres en møddingsplads for fast møg eller gyllesystemet.
22. Pumpning til og fra gyllebeholderne skal ske under opsyn.
23. Gyllebeholderne skal tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse.
24. Gyllen i gyllebeholderne må kun røres lige før tømning af beholderen.

⁵ BEK. nr. 1324 af 15/11/2016. Bekendtgørelse om erhvervs-mæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Energi- og vandforbrug

25. Vand- og energiforbrug skal ligge indenfor rammerne af størrelserne, nævnt i den miljøtekniske beskrivelse. Hvis forbruget efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentligt større, skal husdyrbruget på tilsynsmyndighedens anmodning lade en sagkyndig gennemgå ejendommen med henblik på udpegning af reduktionsmuligheder.
26. Lyskilderne i eksisterende driftsbygninger skal erstattes med lavenergibelysning, efterhånden som lyskilderne skal udskiftes.
27. Der skal anvendes højtryksrensere til rengøring af stalde.
28. Ventilationsanlæg skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.

Affald

29. Husdyrbrugets affald skal håndteres og opbevares sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.
30. Farligt affald skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærkede, så det tydeligt fremgår, hvad de indeholder. Beholderne skal opbevares under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagspladsen skal have en tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand eller kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares.

Spildevand /overfladevand

31. Overfladevand fra arealer, hvor der kan ske spild med forurenende foder eller gødning eller opstå anden forurening, må ikke afledes til dræn, vandløb eller nedsivning. Afledningen af ejendommens overfladevand må ikke udvides, inden kommunen har meddelt særskilt tilladelse hertil.
32. Tagvand skal nedsives i faskiner i overensstemmelse med gældende vejledning, medmindre kommunen har meddelt tilladelse efter Spildevandsbekendtgørelsen til anden afledning.

Lugt

33. Husdyrbruget må ikke give anledning til lugtpåvirkning i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlig. Hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes således, at lugtfrembringelse begrænses mest muligt.
34. Hvis tilsynsmyndigheden finder, at virksomheden giver anledning til væsentlig lugtpåvirkning, skal virksomheden foranledige sagkyndig undersøgelse af husdyrbrugets anlægs- og driftsmæssige kilder til lugtfrembringelse udført og i fornødent omfang iværksætte afhjælpende foranstaltninger. Senest 2 måneder efter, at tilsynsmyndigheden har fremsat krav om sagkyndig undersøgelse, skal myndigheden tilsendes den sagkyndiges redegørelse med anbefalede lugtreducerende tiltag, samt en tids- og handlingsplan for gennemførelse af afhjælpende

foranstaltninger. Hvis undersøgelsen og redegørelsen efter tilsynsmyndighedens vurdering er dækkende for hele husdyrbruget, kan en ny undersøgelse tidligst kræves udført igen efter et år.

35. Markstakke til komposteret dybstrøelse eller ensilage må ikke anbringes nærmere end 100 m fra beboelse eller zone for by eller landsby.

Støj

36. Virksomheden skal planlægge flest muligt støjende aktiviteter afviklet i dagperioden og være særligt agtpågivende omkring støjfrembringelse i natperioden (kl. 22.00 – 07.00), herunder fra mobile støjklider.
37. Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau, ved omliggende beboelse og deres udendørs opholdsarealer, må maksimalt udgøre følgende værdier:

Dagtimer			Midlingstid
Mandag-fredag	kl. 07.00 - 18.00	55 dB (A)	8 timer
	kl. 18.00 - 22.00	45 dB (A)	1 time
Lørdag	kl. 07.00 - 14.00	55 dB (A)	7 timer
	kl. 14.00 - 22.00	45 dB (A)	4 timer
Søn - og helligdage	kl. 07.00 – 22.00	45 dB (A)	8 timer
Alle dage*	kl. 22.00 – 07.00	40 dB (A)	½ time

*Støjens spidsværdi må om natten (kl. 22.00 - 07.00) ikke overstige 55 dB (A).

Til - og frakørsel

38. Virksomheden skal planlægge mest mulig transport afviklet i dagperioden. Det årlige kørselsbehov må ikke udvides med mere end 10 % i forhold til det, der er angivet i de tekniske beskrivelser.
39. Udstyr, der anvendes til transport og udkørsel af husdyrgødning, skal ved udkørsel til offentlig vej være tæt og renholdt i et omfang, så spild undgås.
40. Tilkørselsveje og arealer omkring bygningerne, siloerne og gyllebeholdere m.m. skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning, jord m.v.
41. Evt. spild skal fjernes efter arbejdets afslutning og/eller samme dag ved arbejdstids ophør.

Støv

42. Husdyrbruget må ikke give anledning til støvpåvirkning i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlig. I tørre perioder, hvor transport kan give gener ved beboelser, institutioner m.v., skal virksomheden i nødvendigt omfang tilrettelægge arbejdets udførelse med henblik på at begrænse støvpåvirkning fra transport mellem ejendommen og markerne, herunder om nødvendigt ved anvendelse af støvdæmpende foranstaltninger eller ved indstilling af transporterne under ugunstige vindforhold.

Skadedyrsbekæmpelse

43. Husdyrbruget ikke må give anledning til fluegener i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige. Hvis tilsynsmyndigheden finder, at virksomheden giver anledning til væsentlige fluegener, skal virksomheden foranledige sagkyndig undersøgelse af husdyrbrugets anlægs- og driftsmæssige kilder til fluefrembringelse udført og i fornødent omfang iværksætte afhjælpende foranstaltninger. Senest 2 måneder efter, at tilsynsmyndigheden har fremsat krav om sagkyndig undersøgelse, skal myndigheden tilsendes den sagkyndiges redegørelse med anbefalede fluereducerende tiltag, samt en tids- og handlingsplan for gennemførelse af afhjælpende foranstaltninger. Hvis undersøgelsen og redegørelsen efter tilsynsmyndighedens vurdering er dækkende for hele husdyrbruget, kan en ny undersøgelse tidligst kræves udført igen efter et år.

Olietank

44. Olietanke skal drives jf. gældende Olietankbekendtgørelse⁶.

Driftsforstyrrelser og uheld

45. Den eksisterende beredskabsplan skal opdateres i nødvendig grad til at omfatte den aktuelle udvidelse og nye anlæg, således at beredskabsplanen fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe ulykken/uheldet og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal forefindes opdateret senest 3 mdr. efter godkendelsen er taget i brug, og der skal herefter til enhver tid forefindes en opdateret beredskabsplan på ejendommen. Beredskabsplanen skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

46. Olier og kemikalier skal opbevares således, at væsker ikke kan tilledes jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.
47. Påfyldningspumper og slanger skal holdes i en sådan tilstand, at de ikke giver anledning til spild. Påfyldning af brændstof på traktorer og andre

---

⁶ BEK. nr. 1611 af 10/12/2015 Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines

landbrugsmaskiner skal ske på betonlagt plads, der er indrettet på en sådan måde, at evt. spild ikke medfører risiko for forurening af jord, grundvand, overfladevand og afløbssystemer. Eventuelt spildt brændstof skal opsamles med det samme. Tankpistol må ikke kunne fastlåses i åben stilling under påfyldning, medmindre pistolen er udstyret med en automatisk stopfunktion, som afbryder pumpning, når tanken er fuld.

48. Ved uheld, som medfører risiko for forurening af miljøet, skal virksomheden straks foretage alarmering af alarmcentralen på telefon nr. 112, og afværgeforanstaltninger jf. beredskabsplanen skal iværksættes.

Udbringningsarealer

49. Husdyrbrugets udbringningsarealer fremgår af bilag 1. Ændringer i udbringningsarealer skal anmeldes til Billund Kommune for vurdering af arealernes følsomhed.
50. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til 843,6 DE (77.834 kg N og 13.352 kg P) pr. planår, fordelt på 594,62 DE kvæggylle, 130,0 DE blandet gylle og 118,98 DE dybstrøelse, på husdyrbrugets 368,31 ha udbringningsarealer.

Der må ikke tilføres anden organisk gødning, f.eks. affald til bedriftens arealer. Dog kan der i perioden, indtil miljøgodkendelsen er fuldt udnyttet, og i eventuelle år uden fuld besætning, suppleres med anden organisk gødning under forudsætning af,

- at kvælstoftabet fra markerne ved anvendelse af anden organisk gødning ikke overstiger det kvælstoftab, der vil være ved den godkendte drift.
- at den udbragte mængde fosfor ved anvendelse af anden organisk gødning, ikke overstiger den udbragte mængde fosfor ved den godkendte drift.
- at reglerne i den til enhver tid gældende Slambekendtgørelse⁷ er overholdt.

Der skal indsendes dokumentation herfor i forbindelse med anvendelsen af anden organisk gødning.

51. Der kan afsættes maksimalt 68,0 DE kvæggylle (5.876 kg N og 873 kg P) pr. planår til aftalearealer.
52. Der skal etableres og opretholdes en dyrkningsfri bræmme på mindst 10 m, langs den sydlige og østlige bred af søen ved udbringningsareal 201-0 (rød cirkel på bilag 8) og langs den sydlige bred af søen ved udbringningsareal 213-0 i Vejle Kommune (se bilag 8). Den eksisterende, dyrkningsfrie bræmme omkring søen ved udbringningsareal 5-0, jf. bilag 8, skal opretholdes. De dyrkningsfrie bræmmer må hverken gødskes eller sprøjtes. Bræmmerne kan første gang udlægges i græs, der efterfølgende kan afgræsses eller anvendes til slæt. Bræmmen må herefter ikke omlægges oftere end hvert 5. år.

---

⁷ BEK nr. 1650 af 13/12/2006. Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål

Bedste anvendelige teknik (BAT)

53. På tilsynsmyndighedens anmodning skal virksomheden redegøre for, at husdyrbrugets anlæg og drift er i overensstemmelse med teknikkerne oplyst i bilag 3. Tilsynsmyndigheden kan stille krav til, i hvilken form redegørelsen skal leveres, herunder f.eks. procedurebeskrivelser, driftsregistreringer, regnskabsforhold mv.

Tilsyn og kontrol/Egenkontrol

54. Der skal på husdyrbruget føres egenkontrol med produktionens størrelse. På tilsynsmyndighedens anmodning og ved miljøtilsynets besøg på ejendommen skal forevises en opgørelse med tilhørende bilag over produktionen, jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsens bilag 1. Dokumentation skal opbevares i mindst 5 år.

55. Husdyrbruget skal føre egenkontrol med energi, vand og råstofforbrug.

56. Såfremt tilsynsmyndigheden modtager støjklager over husdyrbrugets drift og produktion, er husdyrbruget på tilsynsmyndighedens anmodning forpligtet til at føre følgende egenkontrol:

For egen regning skal husdyrbruget dokumentere, at de stillede støjkraav er overholdt. Dokumentation kan maksimalt kræves én gang pr. år, hvis støjgrænserne er overholdt. Målinger/beregninger skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" i henhold til gældende lovgivning, og skal udføres af et laboratorium eller en person, som er godkendt til dette af Miljøstyrelsen.

Som udgangspunkt accepteres en ubestemthed på de målte eller beregnede støjbelastninger på maksimalt ± 3 dB(A).

Resultaterne af målinger og beregninger skal være afrapporteret til tilsynsmyndigheden senest 3 måneder efter, at tilsynsmyndigheden har fremsat anmodning herom.

57. Enhver form for driftsstop af skraberen skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberen er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Ophør

58. Ved ophør af bedriften skal stalde, gyllekanaler/kummer og gødningsopbevaringsanlæg mv. tømmes og rengøres. Gødningsrester og spildevand skal bortskaffes efter gældende regler.

Bemærkninger til godkendelsen:

59. Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt, før udvidelsen eller ændringen er godkendt af Billund Kommune som værende indenfor rammerne af denne godkendelse.

Godkendelsens varighed

I henhold til Husdyrloven skal der fastsættes en frist for udnyttelse af godkendelsen, som normalt ikke bør være mere end 2 år. Dog kan fristen forlænges til op til 5 år, jf. lovens § 33, stk. 3.

Ansøger har ikke anmodet om forlænget udnyttelsesfrist. Det fastsættes ved vilkår, at denne godkendelse bortfalder, såfremt de ansøgte ændringer ikke er foretaget inden to år fra godkendelsens meddelelse.

Herefter gælder, at hvis en del af godkendelsen ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Alle anlæg og driften på Fittingvej 48 vurderes i denne nye miljøgodkendelse i forhold til opfyldelse af nutidige BAT-krav, og det er kommunens vurdering, at en selvstændig revurdering af den oprindelige miljøgodkendelse med tilhørende tillæg dermed er unødvendig. Det fastsættes derfor, at miljøgodkendelsen skal revurderes senest i 2025.

Offentliggørelse mv.

Endelig afgørelse om miljøgodkendelse og dispensation annonceres den 24. januar 2017 på Billund Kommunes hjemmeside samt i Billund Ugeavis og Midtjysk Ugeavis.

Afgørelsen er sendt til:

Gert Nygård Thomsen, Fittingvej 48, 6623 Vorbasse,

Med kopi til:

Konsulent ved Sagro, Anne Høj, anh@sagro.dk

Ejer af aftalearealer:

Ejer, Fittingvej 11, 6623 Vorbasse

samt Vejle Kommune, fraiv@vejle.dk.

Endvidere sendes afgørelsen til:

Sundhedsstyrelsen, syd@sst.dk

Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, ved Niels Barslund,
nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@aeraadet.dk

Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, lbt@sportsfiskeren.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dnbillund-sager@dn.dk

Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) natur@dof.dk

DOF lokalafdeling, billund@dof.dk

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Klageberettigede fremgår af § 84 – 88 i Husdyrloven. Klagen skal være indgivet senest den 21. februar 2017.

Du klager via Klageportalen, der ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Vejledning om, hvordan man skal logge på og anvende Klageportalen, kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk, samt på www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til kommunen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen (det vil sige, at du har godkendt og betalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen).

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til kommunen. Kommunen videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En eventuel klage har som udgangspunkt ikke opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet. Udnyttelse af afgørelsen inden klagefristens udløb sker på egen risiko.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal søgsmål være anlagt inden 6 måneder, eller - hvis sagen påklages - inden 6 måneder efter, at endelig afgørelse foreligger.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Indledning

Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt, danner baggrund for miljøgodkendelse af husdyrbruget.

Hensigten med den miljøtekniske beskrivelse og vurdering er at undersøge, om ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), samt om husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering beskriver og vurderer de miljøpåvirkninger af omgivelserne, som husdyrbruget inklusiv den ansøgte udvidelse giver anledning til. Miljø skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

Vurderingerne er foretaget med udgangspunkt i de beskyttelsesniveauer og retningslinjer, der er indeholdt i Husdyrloven, Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og Miljøstyrelsens digitale vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug. Påvirkningen af omgivelserne er beskrevet og vurderet dels i forhold til de anlægsnære påvirkninger (lugt, støj mm.), dels i forhold til de naturmæssige forhold (natur, vandmiljø mm.).

Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering er foretaget på baggrund af en systematisk gennemgang af, om husdyrbruget i nødvendigt omfang bringer BAT i anvendelse. Grundlaget for kommunens vurdering af ansøgers anvendelse af BAT er beskrevet i afsnittet "Bedste tilgængelige teknik".

Vurderingen er baseret på en skematisk gennemgang, hvor de anvendte metoder sammenstilles med BAT-betragtningerne i aktuelle BREF-noter og BAT-blade. Dette regelgrundlag er skematiseret i afgørelsens bilag 3. I de enkelte afsnit i nedenstående beskrivelse og vurdering er henvist til BAT-grundlaget i dette bilag. I afsnittet "Bedste tilgængelige teknik" er foretaget en opsummerende vurdering.

Beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt

På vegne af Gert Nygård Thomsen har Sagro indsendt ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrproduktionen på Fittingvej 48, idet der ønskes foretaget ændringer i dyrehold og udbringningsarealer, etablering af plansiloanlæg, samt ændring i anvendelse af eksisterende bygning. Der er ansøgt via det it-baserede ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk, hvor den seneste version af ansøgningen er modtaget den 10. december 2016.

Ansøgers konsulent har indsendt en miljøteknisk beskrivelse for de ændringer, der sker på ejendommen i ansøgt drift. Der er derudover ikke indsendt beskrivelse af driften i øvrigt, og ansøger har oplyst, at der ikke er sket ændringer i forhold til ansøgningen i 2011. Billund Kommune har derfor, hvor det var relevant, sagsbehandlet sagen ud fra de oplysninger, der lå til grund for miljøgodkendelsen fra 2011, dog med opdatering efter seneste normtal og BAT.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen har der været behov for supplerende oplysninger. Der er således løbende indsendt supplerende oplysninger. Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering er foretaget med baggrund i det sidst indsendte ansøgningsmateriale.

Husdyrbrugets beliggenhed

Husdyrbruget ligger i landzone i Billund Kommune. Placeringen fremgår af bilag 1.

Korteste afstand fra lugtcentrum i nærmeste stald til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Fittingvej 35) er målt til 935 m. Afstanden til samlet bebyggelse er cirka 1,4 km, og der er cirka 2,5 km til nærmeste byzone.

Husdyrbrugets staldanlæg og opbevaringsanlæg er omfattet af en række afstandskrav i Husdyrloven:

- §§ 6 og § 20: 50 m til nabobeboelse og 300 m til eksisterende eller planlagt byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse og blandet bolig og erhverv mv.
- § 7: 10 m til bestemte ammoniakfølsomme naturtyper indenfor og udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.
- § 8: forskellige afstandskrav til almene og ikke-almene vandforsyningsanlæg, vandløb, søer, naboskel, offentlig vej, privat fællesvej, levnedsmiddelvirksomhed og egen beboelse.

Der ligger to markvandsboringer i hegnet vest for den nye plansilo. I den fremtidige drift vil der være 5 hhv. 6 m mellem boringerne og ny plansilo. Der søges dispensation fra afstandskrav til vandboringer.

Kommunens vurdering

Ansøgers oplysninger i ansøgningen om afstande viser, at Husdyrgodkendelseslovens afstandskrav kan overholdes, bortset fra afstanden fra plansiloen til markvandingsboringer (se bilag 2), hvor afstanden er anført til 5 hhv. 6 m, hvilket er mindre end de i loven krævede 25 m. Da afstandskravet ikke kan overholdes, ansøges der om dispensation.

Hvor overholdelse af afstandskrav i Husdyrgodkendelseslovens § 8 ikke er mulig, kan kommunen dispensere fra afstandskravet efter lovens § 9, stk. 3. Ansøger har begrundet placeringen af siloerne med, at den er nødvendig for at få ensilageopbevaringen samlet i et område med en mere rationel drift og derved mindre energiforbrug til følge.

Kommunen finder det driftsmæssigt velbegrundet at placere de nye siloer sammen med de eksisterende. Billund Kommune finder dog, at den nære afstand til boringerne bør modsvares af supplerende foranstaltninger til sikring mod forurening af grundvandet. Der meddeles herved dispensation efter § 9 i Husdyrgodkendelsesloven til placering af stalden som ansøgt, idet der i denne afgørelse om tillæg til miljøgodkendelsen samtidig stilles vilkår om, at den vestlige afgrænsning af plansiloen (anlæg nr. 12 i bilag 2) skal udgøres af en mur, og at der skal udtages regelmæssige vandprøver i de to boringer. Herudover stilles der

vilkår om, at anlægget ikke må etableres, før det er sikret, at boringsafslutningerne er sikrede mod vandindtrængning.

Det er Billund Kommunes vurdering, at de øvrige afstandskrav i loven kan overholdes, og at ejendommens placeringsforhold ikke vil medføre nogen væsentlig øget risiko for gener eller forurening af omgivelserne.

Besætningens størrelse

På husdyrbruget beliggende Fittingvej 48 blev der ved seneste tilsyn i april 2016 registreret en årsproduktion af malkekvæg på 460 malkekøer, 24 kvier (23-25 mdr.), 54 småkalve (0-2,3 mdr.), 1 ungtyr (6 mdr.-slagting) og 220 prod. tyrekalve (40-57,5 kg), alle tung race, i alt 706,22 DE. Besætningen ansøges med denne godkendelse udvidet til 781,61 DE fordelt på 465 malkekøer (13.000 EKM), 54 småkalve (0-2,5 mdr.), 24 kvier (23-25 mdr.), 220 prod. tyrekalve (40-57,5 kg) og 1 ungtyr (6 mdr.-slagting), alle tung race.

I ansøgningen er angivet en mælkeydelse fra malkekøerne på 13.000 kg pr. årsko for tung race, hvor normen er på 10.120 kg.

Husdyrbrugets besætning, jf. ansøgningen fremgår af nedenstående tabel.

Kommunens vurdering

Husdyrbruget på Fittingvej 48 blev den 23. september 2011 miljøgodkendt til udvidelse af årsproduktionen til i alt 1.304,55 (dagældende) DE.

En del af det godkendte dyrehold og nybyggeri blev ikke etableret inden udløbet af miljøgodkendelsens udnyttelsesfrist, og miljøgodkendelsen er derfor kun delvist udnyttet.

Generelt skal tillægsgodkendelser ansøges ved at kopiere den tidligere ansøgning, fastholde den oprindelige nudrift og tilpasse ansøgt drift i forhold til det ønskede tillæg. Dette skyldes, at det i Husdyrloven er præciseret, at miljøvurderingen skal foretages på baggrund af alle ændringer og udvidelser siden 1. januar 2007, dog højst over en 8-årig periode.

Den oplyste nudrift er i overensstemmelse med den tilladte produktion inden 2007.

Der fastsættes vilkår med grænser for husdyrbrugets maksimale produktion, som svarer til det ansøgte.

Dyretype	Antal	DE
Malkekøer, (13.000 kg EKM), tung race	465	751,5
Kviekalve, tung race (0 – 2,5 mdr.)	54	13,01
Tyrekalve, tung race (40 – 57,5 kg)	220	2,52
Kvier/stude, tung race (23 – 25 mdr.)	24	14,32
Ungtyr, tung race (6 mdr. – slagting)	1	0,26
I alt		781,61

Der fastsættes desuden vilkår om, at der på husdyrbruget skal føres egenkontrol med produktionens størrelse. På tilsynsmyndighedens anmodning og ved

miljøtilsynets besøg på ejendommen skal forevises en opgørelse med tilhørende bilag over produktionen, jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsens bilag 1. Dokumentation skal opbevares i mindst 5 år.

Driftsbygningerne

Husdyrbrugets bygninger er vist i bilag 2. Husdyrbrugets stalde ønskes udvidet ved at etablere dybstrøelsesstald i en eksisterende bygning, der tidligere har været anvendt som foderlade. Herudover ønskes det at etablere en ny plansilo vest for bygning nr. 8, jf. bilag 2, og at forlænge eksisterende plansiloer mod syd.

Bygning	Besætning	Antal	Staldsystem
Byg.nr. jf. bilag 2			
Byg. nr. 3 Eksisterende løsdriftsstald	Malkekøer, 13.000 EKM	410	Sengestald med præfabrikeret drænet gulv med skraber
	Malkekøer, 13.000 EKM	25	Dybstrøelse (hele arealet)
	Ungtyr, 6 mdr. – slagting	1	Dybstrøelse (hele arealet)
Byg. nr. 1 Eksisterende kalvehytter på udeareal	Småkalve, 0 - 2,5 mdr.	54	Dybstrøelse (hele arealet)
	Prod. tyrekalve, 40 - 57,5 kg	220	Dybstrøelse (hele arealet)
Byg. nr. 8 NY kostald	Malkekøer, 11.000 EKM	30	Dybstrøelse (hele arealet)
	Kvier/stude, 6 mdr. – kælving	24	Dybstrøelse (hele arealet)

Tabel 1. Bygningsnumre henviser til bilag 2.

Indretning og drift af eksisterende staldanlæg skal ske iht. Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler.

I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastsat nogle krav til ammoniakemissionen fra stald og lager, samt for ammoniakpåvirkningen i den omgivende natur. I nedenstående del af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering: "Projektets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold", er foretaget en nærmere vurdering af disse forhold.

Med henblik på at reducere staldanlægs ammoniakemission har Miljøstyrelsen fastlagt et niveau for ammoniakemissionen for malkekvæg og opdræt i *Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), Husdyrbrug med konventionel produktion af malkekvæg (gyllebaserede staldsystemer) - omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12.*

Der er i Husdyrgodkendelse.dk foretaget en beregning af den vejledende grænseværdi for ammoniaktab (emissionsgrænseværdien) pr. år, opnåelig ved anvendelse af BAT.

Beregningerne er foretaget efter de retningslinjer og beregningsmetoder, der fremgår af Miljøstyrelsens standardvilkår for BAT fra 2011, og afhænger af om en produktion er placeret i ny eller eksisterende stald. For eksisterende stalde vil gælde en fast værdi pr. dyr på en given gulvtype. For nye stalde vil værdien afhænge af produktionens størrelse, således at BAT-kravet skærpes i takt med en voksende produktion.

Produktionsstørrelsen for nye stalde beregnes med udgangspunkt i den omregningsfaktor mellem antal dyr og DE, som var gældende i 2011, da det er denne, der ligger til grund for proportionalitetsvurderingen af teknologier og dermed for fastlæggelsen af BAT-niveaueet.

Det fremgår af ansøgningsskemaet, at husdyrbrugets samlede ammoniakemission (3.812 kg N/år) er højere end det beregnede BAT-emissionsniveau for ammoniak (3.749 kg N/år). Der er tale om en forskel på 63 kg N/år. Ansøgers konsulent har indsendt flg. redegørelse:

” Staldsystemet i den eksisterende stald er præfabrikeret drænet gulv. Det er at betragte som BAT-teknologi for staldsystemer.

Derudover er der dybstrøelsesarealer, hvilket også er at betragte som BAT-teknologi.

Grunden til afvigelsen i forhold til vejledende BAT-emissionsværdier er:

- at 100 % af dybstrøelsen fra kvierne ikke udbringes direkte, hvilket er forudsat i de vejledende emissionsgrænseværdier. Dette er ikke en mulighed på en ejendom, hvor markplanen skal overholde betingelserne for at kunne udbringe husdyrgødning fra 2,3 DE pr. ha.
- at der er ændringer i normerne i forhold til normerne, der er grundlag for beregningen af de vejledende emissionsgrænseværdier.

Af teknologibladet for overdækning af gyllebeholdere fremgår, at det ikke er proportionalt at lave overdækning på gyllebeholdere med kvæggylle for at reducere ammoniakfordampningen.

Hvis reduktion af ammoniakfordampningen med 63 kg skal ske ved regulering af foderets proteinindhold, skal der indføres en praksis med endagsfoderkontroller for at dokumentere proteinniveaueet. Det giver en årlig omkostning på ca. 15.000,- kr. Det svarer til ca. 238,- kr. pr. kg reduceret ammoniakfordampning. Det er dermed ikke proportionalt.

Der kan dermed ikke gøres noget for at reducere ammoniakfordampningen, som er proportionalt.

BAT-kravet er dermed overholdt selvom Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier ikke er overholdt.”

Kommunens vurdering

Billund Kommune er enig med ansøger i, at det ikke vil være proportionalt at forlange yderligere tiltag til at reducere ammoniakfordampningen med de sidste 63 kg N/år. På den baggrund er det kommunens vurdering, at husdyrbrugets ansøgte indretning og drift er BAT.

For at sikre, at BAT-kravene overholdes, stilles vilkår til anlægget, som sikrer, at det indrettes og drives i overensstemmelse med det oplyste, og der henvises i øvrigt til oversigten over stalde og besætninger i tabel 1.

Der stilles vilkår til, at staldanlæg skal indrettes som oplyst i ansøgningsmaterialet og i overensstemmelse med standardvilkår, som foreslået i relevante teknologiblade.

Idet det forudsættes, at drift af staldanlæg sker som oplyst og i overensstemmelse med reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen, finder kommunen ikke anledning til at fastlægge videre regulering af staldanlæg ved vilkår

Foder

Der opbevares foder i bygning 7, jf. bilag 2. Ensilage opbevares i eksisterende plansiloer. Hidtil er ensilage desuden blevet opbevaret i markstakke, hvilket vil blive udfaset efter etablering af de nye plansiloer. Vand fra plansiloerne opsamles separat og sprinkles ud.

I ansøgningskemaet er angivet oplysninger om indhold af råprotein og fosfor pr. foderenhed, som ikke afviger fra normindholdet.

Kommunens vurdering

Det er forureningsforebyggende (BAT) at gennemføre effektiv fodring til reduktion af udskillelsen af kvælstof og fosfor, ved at sikre, at foderets indhold af næringsstoffer svarer til dyrenes behov, og at næringsstofferne er letoptagelige.

Der er i miljøgodkendelsen fra 2011 stillet vilkår om, at den samlede foderration til malkekøerne i gennemsnit maksimalt må indeholde 171,5 gram total råprotein pr. foderenhed (FE) på årsbasis. Dette svarer til 163 g råprotein pr. kg tørstof, hvilket svarer til normen i dag. Vilkår 24 i den eksisterende miljøgodkendelse er derfor overflødig og fjernes.

På baggrund af en sammenstilling af de valgte løsninger med vejledende BAT-betragtninger i punkt 2 i bilag 3, er det kommunens vurdering, at den valgte fodring er BAT.

I nedenstående afsnit om "Støv, fluer og skadedyr" er foretaget en vurdering af forurening i forbindelse med opbevaring og håndtering af foder.

Gødningsproduktion og -opbevaring

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg til gødning er vist i bilag 2, og en afløbsplan er vist i bilag 4.

Det er oplyst, at der i ansøgt drift er beregnet 14.812 m³ flydende husdyrgødning ab lager pr. år inklusiv møddingsvand fra møddingspladsen og fra det befæstede areal med kalvehytter.

For at overholde kravet om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet (jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens § 9), skal der som minimum være (9/12 mdr. * 14.812 m³/år) ca. 11.109 m³ kapacitet.

Liste over husdyrbrugets opbevaringslagre.

Opbevaringslager	Ny/ændret	Størrelse m ³	Overdækning
Gyllebeholder (byg. nr. 10)	Nej	4.000	Nej
Gyllebeholder (byg. nr. 11)	Nej	4.000	Nej
Gyllekanaler	Nej	145	-
Gyllebeholder – Fitting Stationsvej 1	Nej	3.000	Nej
I alt, gylle		11.145	

Der er dermed tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommen, jf. ovenstående.

Normproduktionen af dybstrøelse er oplyst til 1.276 tons pr. år, svarende til 2.169 m³ pr. år. I alt 65 % oplyses kørt direkte ud og pløjet ned, og resten lægges på møddingspladsen eller køres i markstak. Det svarer til, at der skal være opbevaringskapacitet til 569 m³ dybstrøelse pr. år. Møddingspladsen er på 300 m² og kan rumme omkring 450 m³.

Ansøger ønsker at få fjernet vilkår 29 i den eksisterende miljøgodkendelse, der fastlægger, at markstakke ikke må anbringes nitratfølsomme indvindingsområder (NFI) eller nærmere end 300 meter fra de særlige naturområder, der er omfattet af Husdyrlovens § 7.

Kommunens vurdering

Siden den eksisterende miljøgodkendelse blev meddelt i 2011 er der kommet ny Husdyrgødningsbekendtgørelse, så det nu er lovbestemt,

- at markstakke skal opfylde en række afstandskrav,
- at de ikke må medføre risiko for forurening af grund- eller overfladevand,
- at de højst på oplagres samme sted i marken i 12 måneder og ikke må placeres samme sted igen før efter 5 år, samt
- at driftsherren skal føre årlige optegnelser over markstakkerne.

Herudover gælder, at markstakke skal overdækkes med tætsluttende og vandtæt materiale straks efter udlægning. Kommunen finder således, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler generelt er tilstrækkelige til at sikre mod forurening fra markstakke. Vilkår 29 i den eksisterende miljøgodkendelse videreføres derfor ikke i dette tillæg.

I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastsat nogle krav til ammoniakemissionen fra stald og lager, samt for ammoniakpåvirkningen i den omgivende natur. I nedenstående del af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering: "Projektets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold", er der foretaget en nærmere vurdering af disse forhold.

Med henblik på at reducere ammoniakfordampning og lugt, samt risici for gylleudslip, er i BAT-grundlaget (EU's BREF-note og BAT-Byggeblade) udpeget

nogle teknikker, som vurderes i tilstrækkeligt omfang at imødekomme disse intentioner. Disse teknikker fremgår af skemaet i bilag 3.

På baggrund af en sammenstilling af de valgte løsninger (herunder som følge af reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen) og BAT-betragtningerne i BAT-grundlaget (jf. punkt 6 i bilag 3), er det kommunens vurdering, at den valgte indretning og drift af gødningsopbevaringsanlæggene er BAT.

Der stilles vilkår om, at husdyrbruget til enhver tid skal kunne dokumentere, at kapaciteten af gødningsopbevaringsanlæg opfylder Husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser.

Idet det forudsættes, at etablering, indretning og drift af den fremtidige gødningsopbevaring sker som oplyst og i overensstemmelse med reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen, finder kommunen ikke anledning til at fastlægge videre regulering ved vilkår i dette afsnit.

I nedenstående afsnit "Driftsforstyrrelser og uheld" er der foretaget en vurdering af forureningsrisici i forbindelse med håndtering af gylle ved eksisterende beholdere, herunder indretning med pumpe mv.

Energi- og vandforbrug

Husdyrbrugets samlede energi- og vandforbrug i den eksisterende og den ansøgte drift fremgår af nedenstående tabel.

Forbrug	Nudrift	Ansøgt
EI	360.000 kWh	403.900 kWh
Vand	15.500 m ³	18.000 m ³

Ansøger oplyser, at der forventes en mindre stigning i dieselforbruget på ca. 10 % i forbindelse med udvidelsen.

Vandforsyningen til hele bedriften sker fra Vorbasse Vandværk.

Om energi- og vandbesparende foranstaltninger er oplyst, at varme fra mælkekøling bruges til opvarmning af stuehus. Mælken forkøles med cirkulerende drikkevand til kvæget. Lys i stalden styres af Luxmåler, dette gælder også i de nye stalde. Vacuumpumper er frekvensstyrede. Vand fra vask af malkeanlæg bruges til spuling af malkestald og opsamlingsareal.

Kommunens vurdering

Med henblik på at reducere vand- og energiforbruget er i BAT-grundlaget (EU's BREF-note og Teknologiblade) udpeget nogle teknikker, der vurderes i tilstrækkeligt omfang at imødekomme disse intentioner. Disse teknikker fremgår af skemaet i bilag 3.

På baggrund af sammenstilling af de valgte løsninger med BAT-betragtninger i punkt 4 og 5 i bilag 3, er det kommunens vurdering, at husdyrbruget opfylder BAT-kravene.

Der stilles vilkår om, at vand- og energiforbrug skal ligge indenfor rammerne af ovenfor nævnte størrelser. Hvis forbruget efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentligt større, skal husdyrbruget på tilsynsmyndighedens anmodning lade en sagkyndig gennemgå ejendommen med henblik på udpegnings af reduktionsmuligheder.

Det vurderes, at husdyrbruget herudover har foretaget relevante foranstaltninger til begrænsning af energi- og vandforbrug, og at det ikke er relevant at stille yderligere vilkår til energi- og vandforbruget. Det vurderes også, at de anførte ændringer i forbruget af energi og vand, som udvidelsen vil medføre, ikke vil have en væsentlig indvirkning på miljøet.

Affald

Ansøger oplyser, at der ikke er sket ændringer i håndteringen af affald siden miljøgodkendelsen fra 2011, hvor følgende blev oplyst:

”Der etableres en plads med fast bund til opbevaring af døde dyr ved gylletankene. Dødsfald meldes til DAKA hurtigst muligt efter det bliver opdaget. Der forventes i fremtiden ca. 4 % døde køer og ca. 10 % døde kalve.

Om fast affald og olie- og kemikalieaffald er oplyst, at disse forhold er uændrede. Nedenfor er oplysningerne i godkendelsens fra 2009 gengivet:

Affaldet omfatter: emballage fra desinfektionsmidler, medicin og sprøjtemidler, rester fra sprøjtemidler og medicin, spildolie, landbrugsfolie, pap og papir m.v. samt selvdøde dyr.

Tom medicinemballage samt evt. rester afhændes til dyrlæge. Ved evt. bortskaffelse af sprøjter og medicin af virksomheden selv skal Esbjerg Modtagerstation kontaktes for emballering og afhentning.

Spildolie opbevares i tomme olietønder, der sikres mod tæring og spild ved placering på rist i spild/opsamlingsbakke. Spildolie og kemikalieaffald bortskaffes i henhold til kommunens regulativ for farligt affald.

Landbrugsfolie, papir og pap bortskaffes som erhvervsaffald til Billund Affaldscenter. Papir og pap skal afleveres til genbrug til Billund Affaldscenter.”

Kommunens vurdering

Som et led i udførelse af godt landmandskab anses korrekt tilrettelæggelse af bortskaffelse af produkter og spild for BAT, jf. BAT- grundlaget (EU's BREF- note og BAT- Byggeblade). På baggrund af en sammenstilling af de valgte løsninger med BAT- betragtninger (jf. punkt 1 i bilag 3), er det kommunens vurdering, at de valgte metoder er BAT.

Der stilles vilkår om, at husdyrbrugets affald skal håndteres og opbevares sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.

Der stilles vilkår om, at farligt affald skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærkede, så det tydeligt fremgår, hvad de indeholder. Beholderne skal

opbevares under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagspladsen skal have en tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand eller kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares.

Restvand / overfladevand

Husdyrbrugets afløbsplan for restvand og overfladevand er vist i bilag 4.

Ansøger oplyser flg.:

"Det fremtidige forbrug af rengøringsvand inkl. mælkerumsvand ifølge beregninger lavet med normtal vil være ca. 1.700 m³. Vandet ledes til gyllebeholder og indgår i normberegningen af husdyrgødning.

Vand fra møddingsplads (ca. 120 m³) ledes til gylletanken. Vand fra plads med kalvehytter mellem eksisterende løsdriftsstald og malkestald (ca. 420 m³ vand) har afløb til gyllesystemet. I alt 540 m³ ledes til gyllebeholdere fra disse pladser.

Vand fra plansiloer opsamles separat og sprinkles ud.

Tagvand fra eksisterende kostald og malkestald afledes til dræn øst for staldene (jf. kortet i bilag 4)."

Kommunens vurdering

I Spildevandsbekendtgørelsen defineres spildevand som alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse samt befæstede arealer. Tag- og overfladevand defineres som regnvand fra tagarealer og andre helt eller delvist befæstede arealer. Tag- og overfladevandet må ikke indeholde andre stoffer, end hvad der sædvanligt tilføres regnvand i forbindelse med afstrømning fra sådanne arealer, eller have en væsentlig anden sammensætning.

Nedsivning eller udledning direkte til vandløb af overfladevand, som kan være forurenede fra driften, kræver tilladelse efter bekendtgørelsens kapitel 12. Nye arealer må derfor ikke tilsluttes eksisterende afledning eller ny afledning, inden der er meddelt tilladelse efter Spildevandsbekendtgørelsen.

Der stilles vilkår om, at overfladevand fra arealer, hvor der kan ske spild med gødning eller forurenende foder eller opstå anden forurening, ikke må afledes til dræn, vandløb eller nedsivning, samt at afledningen af ejendommens overfladevand ikke må udvides, inden kommunen har meddelt tilladelse hertil.

Tagvand vil normalt ikke være forurenede, men da tilledning til vandløb kan medføre hydraulisk belastning af vandløbet, skal tagvand nedsives i faskiner i overensstemmelse med gældende retningslinjer, medmindre kommunen har meddelt tilladelse efter Spildevandsbekendtgørelsen til anden afledning, hvilket fastsættes som vilkår.

Idet det i øvrigt vurderes, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af spildevand er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forurening fra driftsmæssigt spildevand, finder kommunen ikke anledning til at stille videre krav i denne afgørelse.

Projektets påvirkninger af omgivelserne – lugt, støj m.m.

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor mange dyr der er på ejendommen og hvilken art, der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind.

Husdyrproduktion kan herudover medføre støj, samt gener med fluer og andre skadedyr. Desuden kan bygningsmæssige ændringer på et husdyrbrug indvirke på den landskabelige oplevelse, såvel som på kulturmiljøet.

Derudover påvirkes også den omgivende natur og vandmiljø af husdyrproduktion - disse forhold behandles nedenfor i afsnittet om projektets påvirkninger af omgivelserne for så vidt angår de naturmæssige forhold.

Lugt

Lugt stammer primært fra staldene. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med opbevaring af ensilage og dybstrøelse, samt pumpning, omrøring og udbringning af husdyrgødning.

Lugtgener fra staldanlæg vurderes på grundlag af beregninger i ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk, hhv. ny beregningsmodel for lugt og "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde", udgivet af Foreningen af Miljømedarbejdere i Kommunerne, maj 2002. Vurderingen tager udgangspunkt i den længste geneafstand beregnet efter de to modeller.

Geneafstanden for lugt beskriver den afstand fra stalden, hvor der kan forekomme så meget staldlugt, at det karakteriseres som "væsentlige lugtgener". Geneafstanden fastsættes under hensyntagen til forskellige områders følsomhed overfor lugt, jf. Miljøstyrelsens digitale vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

Resultatet af lugtberegningerne ved disse områdetyper fremgår af nedenstående tabel.

Områdetype	Beregnet geneafstand	Faktisk afstand*	Genekriterie overholdt
Byzone	735,26 m	> 4,5 km	Ja
Samlet bebyggelse	530,51 m	> 4 km	Ja
Enkeltbolig uden landbrugspligt	149,37 m	353 m	Ja

*Afstand fra lugtcentrum af nærmeste staldbygning.

Kommunens vurdering

Geneafstanden til byzoneområde, samlet bebyggelse og enkeltbolig uden landbrugspligt er overholdt. Som grundlag for beregningerne er anført, at der ikke er andre husdyrbrug med mere end 75 DE indenfor en afstand af 100 meter fra enkeltboliger uden landbrugspligt eller indenfor en afstand af 300 meter fra samlet bebyggelse og byzone.

Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstanden, men i en grad så man normalt ikke vil karakterisere det som generende. I betragtning af afstandene til omliggende ejendomme vurderes, at anlæggene kan drives, uden at det vil give anledning til væsentlig lugtpåvirkning i omgivelserne.

Ud over geneafstanden, anvendes i lovgivningens regi begrebet lugtkonsekvensområde, som breder sig ud over et større område omkring husdyrbruget end geneafstanden. Lugtkonsekvensområdet er et beregningsmæssigt område omkring centrum for husdyrbrugets produktionsanlæg, om hvilken Natur- og Miljøklagenævnet i flere afgørelser anfører, at det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt i det væsentlige kan observeres. Natur- og Miljøklagenævnet har på den baggrund vurderet, at beboelse indenfor lugtkonsekvensområdet skal betragtes som omfattede af lovens høringsregler, selvom sådan beboelse eventuelt ligger udenfor geneafstanden. Lugtkonsekvensområdet er for det ansøgte husdyrbrug beregnet til 444 meter.

Der fastsættes vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til lugtpåvirkning, som miljømyndigheden finder væsentlige. Endvidere stilles vilkår omkring egenkontrol og afhjælpende foranstaltninger, hvis der forekommer væsentlig lugtpåvirkning.

I miljøgodkendelsen fra 2011 er der, for at imødegå lugtgener fra eventuelle markstakke, stillet vilkår om, at markstakke til komposteret dybstrøelse eller ensilage ikke må etableres indenfor en afstand af 100 m fra beboelse. Dette vilkår videreføres i denne afgørelse.

Med henblik på at reducere luftformige emissioner fra opbevaring og udbringning af husdyrgødning er i BAT- grundlaget (EU's BREF- note og Teknologiblade) udpeget nogle teknikker, der vurderes i tilstrækkeligt omfang at imødekomme disse intentioner. Disse teknikker fremgår af skemaet i bilag 3.

På baggrund af en sammenstilling af de valgte løsninger med BAT- betragtninger i punkterne 6 og 7 i bilag 3, er det kommunens vurdering, at de valgte opbevarings- og udbringningsmetoder kan betragtes som BAT.

Idet det herudover vurderes, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til indretning og drift af ejendommens anlæg, samt driftsregulering af gødningsudbringning, er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod lugtgener, finder kommunen ikke anledning til at fastsætte yderligere vilkår til disse forhold.

Støj og transport

Støj:

Ansøger oplyser, at der ikke er sket ændringer i forhold til støj siden miljøgodkendelsen fra 2011, hvor følgende blev oplyst:

”Støjklagerne på husdyrbruget er uændrede, bortset fra, at der vil være støj fra flere dyr, og at der malkes i længere tid. Malkning vil ikke give anledning til generende støj for omgivelserne, da vakuumpumpe m.v. er placeret i kælderen under malkestalden og derved ikke kan høres udenfor ejendommen.

Driftsperioden for støjkluder er ligeledes uændrede, bortset fra, at der i fremtiden bliver malket tre gange i døgnet á ca. 5 timer pr. gang. Fodring af dyrene sker normalt i perioden 6-12, der vil i forbindelse med fodring være støj fra blandedvogn m.v.

I godkendelsen fra 2009 fremgår, at driftsperioden over døgnet vil være kl. 6.00 – 17.00. I høst m.v. kan der forekomme transporter udenfor dette tidsrum.”

Transport:

Transporttyper og antal årlige transporter er oplyst til:

Transporttype	Nudrift (2016)	Ansøgt	Ændring
Gylletransporter	550	570	20
Dybstrøelse/fast møg	75	130	55
Afhentning af mælk	365	365	-
Levering af foder	43	43	-
Transport af eget foder, herunder ensilering og halm	600	600	-
Transport af levende dyr	25	25	-
Afhentning af døde dyr	25	25	-
Affald	26	26	-
I alt	1.709	1.784	75

Husdyrbrugets transportveje til markerne er vist i bilag 5.

Kommunens vurdering

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om ”ekstern støj fra virksomheder” anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Dog anføres, at man som udgangspunkt ved fastsættelse af støjgrænser ved nærmestliggende boliger bør anvende de grænseværdier, der gælder for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Der stilles vilkår om overholdelse af disse grænseværdier.

Ud over de af ansøger oplyste støjkluder, må det antages, at der bl.a. vil være støj fra pumpning af overfladevand fra plansiloerne og fra intern transport på ejendommen, herunder i forbindelse med håndtering af foder ved plansiloerne.

Ejendommen ligger mere end 600 m fra nærmeste nabobeboelsesbygning. Det er kommunens vurdering, at husdyrbruget fortsat kan drives, uden at dette medfører støjgener.

Der stilles vilkår om, at virksomheden skal planlægge flest muligt støjende aktiviteter afviklet i dagperioden og være særligt agtpågivende omkring støjfrembringelse i natperioden, herunder specielt fra mobile støjkluder i forbindelse med foderhåndtering.

For at sikre mulighed for indgreb stilles vilkår om, at Billund Kommune kan stille krav om, at beregning / måling af virksomhedens støjbelastning i omgivelserne udføres på virksomhedens bekostning.

Det ansøgte vil medføre en udvidelse af transportomfanget på ca. 5 %, som stammer fra øget transport af dybstrøelse og gylle.

En del af transporterne til markarealer vil blive ført gennem landsbyen Fitting. Belastningen er reduceret ved, at en del af gyllen fragtes i lastbil til gyllebeholderen på Fitting Stationsvej 1A, der ligger tæt ved udbringningsarealerne. Gyllen kan herved fragtes til denne beholder i perioder med mindre travlhed, hvorved gylletransport fra adressen Fittingvej 48 bliver mindre massiv i de perioder, hvor gyllen skal udbringes på markerne. Ansøger oplyser, at omkring 80 % af transporterne med gylle gennem Fitting foregår med lastbil, og at det samlede antal transporter gennem Fitting vil ligge på samme niveau som i dag.

Ansøger oplyser, at ca. 60 % af dybstrøelsen køres til udbringningsarealerne tættest på ejendommen, hvorved antallet af transporter gennem Fitting begrænses.

I godkendelsen fra 2011 er der stillet vilkår om renholdelse af transportudstyr og transportarealer på ejendommen, om planlægning af transporttidspunkter, samt om transportmængde til og fra ejendommen. Disse vilkår videreføres uændret i nærværende afgørelse.

Det er kommunens vurdering, at transport til og fra ejendommens anlæg med ovennævnte vilkår kan gennemføres, uden at det vil medføre væsentlig påvirkning af omgivelserne.

Støv, fluer og skadedyr

Om støv, fluer og skadedyr er oplyst i ansøgningen, at disse forhold er uændrede.

I godkendelsen fra 2011 fremgår, at der er indgået aftale med ISS Skadedyrssikring. Om støv fremgår, at støvgener fra landbrugsejendomme kan forekomme fra ventilationer og/eller tørringsanlæg, men at staldene på husdyrbruget er naturligt ventilerede, og der er ikke korntørringsanlæg på ejendommen.

Kommunens vurdering

Anvendelse af BAT i driften (jf. punkt 1 i bilag 3) er med til at sikre god hygiejne og reduceret risiko for problemer med skadedyr og fluer.

Støvudvikling kan opstå ved håndtering af foder og halm og ved kørsel med landbrugsmaskiner, hvilket dog må vurderes at være begrænset. Det er kommunens vurdering, at de ansøgte ændringer ikke vil medføre væsentlig forøgelse af virksomhedens støvpåvirkning eller skadedyrsfrembringelse, og at ejendommen kan drives, uden at dette medfører væsentlig påvirkning af omgivelserne fra støv og skadedyr.

Kommunen finder dog, at der bør sikres mulighed for myndighedsmæssigt indgreb overfor gener, hvorfor der fastsættes vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til støv- eller fluegener i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige, samt om egenkontrol og afhjælpende foranstaltninger, hvis der sker væsentlig fluepåvirkning.

Der stilles endvidere vilkår om, at fluer bekæmpes iht. de veterinære bestemmelser. Ligeledes stilles der vilkår om opbevaring af foder, så der ikke er risiko for tilhold af skadedyr.

Lys

Ansøger oplyser, at der ikke er sket ændringer i forhold til lys siden miljøgodkendelsen fra 2011, hvor følgende blev oplyst:

"I stald m.v. anvendes en kombination af dagslys og kunstlys. Kunstlyset styres via luxmåler. Om natten er lyset dæmpet.

Udendørs er kun placeret arbejdsbelysning på steder, hvor der foregår læsning/aflæsning."

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at ejendommen fortsat kan drives, uden at dette medfører væsentlig lyspåvirkning af omgivelserne. Kommunen finder dog, at der bør sikres mulighed for myndighedsmæssigt indgreb heroverfor, hvorfor der fastsættes vilkår om, at virksomheden ikke må give anledning til lyspåvirkning, som tilsynsmyndigheden finder væsentlig.

For at forebygge lyspåvirkning, stilles vilkår om, at eventuelle nye udendørs lamper skal ophænges lavt og med afskærmet lyskilde, så lysets spredning begrænses til det nødvendige operationsområde, samt at ny belysning i stalde skal anbringes, så lyset ikke kastes direkte ud gennem ventilationsåbninger i bygningens rygning eller ud gennem side- eller gavlåbninger.

Landskab og kulturmiljø

En oversigtsplan, som viser husdyrbrugets indretning, er vist i bilag 2. Der opføres ikke nyt staldbyggeri, da besætningsudvidelsen sker i eksisterende bygninger.

Der ønskes etableret tre nye plansiloer på i alt ca. 5.000 m² i tilknytning til de eksisterende siloer. De eksisterende siloer forlænges med ca. 25 meter mod syd. Vest for plansiloerne er et eksisterende læhegn. Der etableres læhegn nord for plansiloerne langs vejen.

Der er afskærmende beplantning omkring alle tre gyllebeholdere.

Kommunens vurdering

Fittingvej 48 ligger i landzone i et landbrugslandskab med spredtliggende gårde.

Ejendommen ligger ikke i områder, som i henhold til kortlægningen i Danmarks Miljøportal og i Billund Kommunes Kommuneplan 2013 – 2025, er omfattet af fredninger eller bygge- og beskyttelseslinjer, værdifulde landskaber eller større uforstyrret landskab, bortset fra skovbyggelinje. Driftsbygninger, der er

nødvendige for jordbrugs- og fiskerierhvervene, er undtaget fra bestemmelserne om, at der ikke må bebygges indenfor skovbyggelinjer, jf. Naturbeskyttelseslovens regler. Det er kommunens vurdering, at plansiloerne er erhvervsmæssigt nødvendige. Ejendommen ligger ikke i et område, som i kommuneplanen er udpeget som skovrejsningsområde

Der er i miljøgodkendelsen fra 2011 stillet vilkår om etablering af et beplantningsbælte mellem husdyrbrugets plansiloer og Fittingvej. Dette vilkår videreføres i denne afgørelse.

Det er samlet set kommunens vurdering, at det ansøgte ikke vil medføre væsentlig påvirkning af områdets landskab eller kulturmiljø.

Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøger oplyser, at der ikke er sket ændringer i forhold til miljøgodkendelsen fra 2011, hvoraf flg. fremgår:

"Om risici er oplyst i ansøgningen, at der altid vil være en vis risiko ved opbevaring og håndtering af husdyrgødning: Beholdere kan springe læk, vogne kan vælte, igangsatte pumper kan blive glemt. Opbevaring af olie og kemikalier kan medføre risiko for lækager og nedsivende stoffer til grundvandet.

Om minimering af risici er oplyst, at gyllebeholderes fortsatte styrke og tæthed sikres gennem den 5/10-årige beholderkontrolordning. Lastning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn sker med sugekran, som altid er overvåget. Olietanke er placeret på fast bund uden afløb. Kemikalier opbevares frostfrit under lås i rum med fast bund uden afløb. Spildolie opbevares i tomme olietønder, der sikres mod tæring og spild ved placering på rist i spild/opsamlingsbakke.

Om minimering af gene og forurening ved uheld er oplyst, at hvis der skulle ske gylleudslip vil myndigheder og miljøvagt blive alarmeret via 112. Skaden vil blive søgt begrænset med inddæmning med jord, halm eller lignende.

Ansøgningen er vedlagt en beredskabsplan for ejendommen.

I godkendelsen fra 2009 fremgår endvidere, at pesticiderne opbevares i et aflåst pesticidrum på betongulv uden afløb i forbindelse med garagen. Påfyldning af sprøjteredskaber foregår i marken. Rengøring af maskiner foregår på fast plads med opsamling ved køresilo eller i marken. Der er på ejendommen én dieselolietank. Beholderen er på 1.200 l og er placeret indendørs i værkstedet på fast underlag uden afløb."

Kommunens vurdering

Husdyrbrugets eksisterende og fremtidige bygninger og anlæg ligger udenfor områder, der på Danmarks Miljøportal er udpeget som områder med særlige drikkevandsinteresser og som nitratfølsomme indvindingsområder.

Anvendelse af BAT for indretning og drift (jf. punkt 1, 6 og 7 i bilag 3) er med til at forebygge driftsforstyrrelser og uheld.

Husdyrbrugets olietank er omfattet af Olietankbekendtgørelsen, som fastlægger reglerne for tankenes indretning, drift, vedligeholdelse og sløjfning med henblik på

at sikre mod forurening. Kommunen fører tilsyn efter bekendtgørelsen med at reglerne overholdes, herunder at der er foretaget korrekt anmeldelse af ejendommens olietank, jf. det ovenstående.

Kommunen finder, at det ved vilkår bør sikres mod forurening fra oplag af olier og kemikalier. Der stilles derfor vilkår om, at olier og kemikalier skal opbevares således, at væsker ikke kan tilledes jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

Endvidere stilles vilkår om, at tankning skal ske på et tæt, befæstet areal og således, at spild ikke kan tilledes jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, og at tankpistol ikke må kunne fastlåses i åben stilling, medmindre pistolen er udstyret med en automatisk stopfunktion, som afbryder pumpning, når tanken er fuld.

Med henblik på at forebygge forurening fra gyllehåndtering er der optaget en række krav i Husdyrgødningsbekendtgørelsen. Kommunen finder, at bekendtgørelsens regler generelt er tilstrækkelige til at sikre mod forurening fra gyllehåndtering i forbindelse med eksisterende gylletanke, hvorfor der i forhold til disse alene stilles vilkår om, at pumpning til og fra gylletanke skal foregå under opsyn.

Kommunen finder, at det bør sikres ved vilkår, at der til stadighed forefindes en opdateret beredskabsplan for ejendommen. Der stilles derfor vilkår om, at der til enhver tid herefter skal forefindes en opdateret beredskabsplan på ejendommen, og at denne skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Der stilles vilkår om alarmering af alarmcentralen i tilfælde af uheld, hvor der er risiko for forurening.

Projektets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold

I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastlagt beskyttelsesniveauer for ammoniak, fosfor og nitrat i forhold til overfladevand, såvel som i forhold til grundvand, samt for lugt (vurderet ovenfor).

Disse beskyttelsesniveauer (jf. bekendtgørelsens bilag 3) skal anvendes ved vurdering af, om der er væsentlige virkninger på miljøet ved godkendelser efter §§ 10, 11, 12 og 16 i Husdyrloven.

Af bekendtgørelsen fremgår, at kommunen for hver ansøgning skal foretage en konkret vurdering, samt at der på den baggrund i særlige tilfælde kan stilles vilkår, som rækker udover beskyttelsesniveauet fastsat i bekendtgørelsen. Det vil være tilfældet, hvis der er naturområder, som kommunen vurderer ikke beskyttes tilstrækkeligt af det fastlagte beskyttelsesniveau.

I henhold til § 8 og § 11 i Habitatbekendtgørelsen⁸ skal kommunens vurdering omfatte en konkret vurdering af påvirkningen af udpegede områder og arter, jf. bekendtgørelsens § 7 og § 11.

---

⁸ BEK nr. 926 af 27/06/2016. Bekendtgørelse om udpegnings- og administrationsregler for internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Ammoniakpåvirkning af naturområder fra anlægget

Som en følge af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveauer gælder for ammoniak et generelt reduktionskrav for godkendelsespligtige husdyrbrug. Det indebærer, at der i forbindelse med alle miljøgodkendelser er fastsat et generelt standardkrav til reduktion af ammoniakemissionen fra stald og lager. Kravet vedrører alene reduktion af den forøgede emission, altså ammoniakemissionen fra selve udvidelsen, samt for stalde der renoveres. Ammoniakemissionen fra stald og lager skal reduceres med 30 % i forhold til det fastsatte referencestaldsystem.

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre – herunder markstakke, der er hovedkilden til udslip af luftbåren kvælstof (ammoniakfordampning).

Etableringer, udvidelser eller ændringer af husdyrbrug, som er eller derved bliver over 15 DE, er ikke tilladt, hvis stald eller gødningsopbevaringsanlæg ligger mindre end 10 meter fra nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, jf. Husdyrlovens § 7.

Ved en tillægsgodkendelse skal den oprindelige nudrift fastholdes, så miljøvurderingen af tidligere godkendte stalde og stalde omfattet af tillægget behandles samlet. Dette er korrekt i forhold til øvrige miljøvurderinger, idet miljøvurderingen normalt skal foretages for alle ændringer og udvidelser i løbet af en 8 års periode.

Ammoniakreduktionskravet bliver dog i så fald umiddelbart beregnet forkert, idet tidligere godkendte stalde ikke vil have samme ammoniakreduktionskrav som stalde omfattet af et nyt tillæg. Konsekvenserne af dette skal derfor beregnes manuelt, hvor ammoniakreduktionskravet i de tidligere stalde baseres på de fastsatte vilkår beregnet ud fra normerne på det nye ansøgningstidspunkt.

Ansøger har derfor lavet en fiktiv ansøgning (skema 89395), hvor nudriften er sat til den aktuelle drift. Det fremgår af denne ansøgning, at det ansøgte vil give anledning til en meremission af ammoniak på 1.151 kg N/år, og at husdyrbrugets samlede emission for det ansøgte projekt bliver 3.812 kg N/år. Det fremgår desuden, at projektet opfylder bekendtgørelsens generelle krav om ammoniakreduktion. Endvidere kan konstateres, at alle stalde og gødningsopbevaringsanlæg ligger mere end 10 meter fra ammoniakfølsomme naturtyper, jf. Husdyrlovens § 7.

Kommunens vurdering

På baggrund af en gennemgang af det ansøgte projekt og en sammenstilling med kortlægningen af naturområder i nationale datasæt på Danmarks Arealinformation kan kommunen konstatere, at bekendtgørelsens generelle beskyttelsesniveauer ikke medfører, at der skal stilles særlige krav til ammoniakfordampningen.

I ovenstående afsnit "Driftsbygningerne" og "Gødningsproduktion og -opbevaring" har kommunen fastsat vilkår, som sikrer, at den ammoniakreducerende effekt af de anlæg og driftsformer, som bringes i anvendelse på husdyrbruget, mindst modsvarer effekten forudsat i ammoniakberegningerne.

Supplerende vurdering, herunder af internationale naturbeskyttelsesområder og visse arter

Natur omfattet af Habitatbekendtgørelsens regler

Afstanden fra Fittingvej 48 til nærmeste punkt i internationalt naturbeskyttelsesområde, EF-habitatområde nr. 71 og EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 46, *Randbøl Hede*, er ca. 3,3 km, og afstanden fra gyllebeholderen på Fitting Stationsvej 1A til nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde, også *Randbøl Hede*, er 3,4 km.

Områderne er udpeget for at beskytte og bevare 11 habitatnaturtyper og en fugleart, Tinksmed. Habitattyperne omfatter primært indlandsklitter, dværgbuskesamfund, overdrev, kærsmfund samt en næringsfattig sø. I den nordlige del af *Randbøl Hede* ligger *Frederikshåb Plantage*.

Især næringsstofbelastningen fra luften udgør en trussel mod alle de registrerede naturtyper i beskyttelsesområdet. Ligeledes er tilgroning med bjergfyr og hvidgran en trussel.

Kommunens vurdering

Da ejendommen er placeret ca. 3,3 km fra det nærmeste punkt i Natura 2000 området *Randbøl Hede*, vil en øget ammoniakemission fra ejendommen ikke i sig selv kunne medføre en væsentlig påvirkning

Bedriften vil i sammenhæng med andre husdyrproduktioner bidrage til baggrundsbelastningen, der for Billund Kommune er angivet til 15,9 kg N/ha pr. år⁹.

Det ansøgte overholder Husdyrlovens generelle krav til reduktion af ammoniakemissionen (30 %) såvel som Miljøstyrelsens vejledende BAT-emissionsniveau for ammoniak. På den baggrund finder kommunen, at husdyrbrugets bidrag til baggrundsbelastningen er reduceret i tilstrækkelig grad, og at der derfor ikke skal stilles yderligere vilkår til ammoniakemissionen.

Det er Billund Kommunes vurdering, at godkendelsen af det ansøgte projekt på Fittingvej 48 ikke vil medføre en væsentlig påvirkning med ammoniak af EF-habitatområdet og EF-fuglebeskyttelsesområdet, *Randbøl Hede*, hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter.

Påvirkning af beskyttede arter (Bilag IV fredede, rødlistede og gullistede)

Påvirkningen af Bilag IV arter er beskrevet herunder i afsnittet omkring påvirkning fra gødningsudbringning – supplerende vurdering af påvirkningen af naturforhold.

Påvirkning af ammoniakfølsom skov

Indenfor en radius af 1000 meter fra ejendommen ligger to potentielt ammoniakfølsomme skove, en sydvest (SV) for ejendommen, og en syd (S) for ejendommen (bilag 6). Ammoniakfølsom skov (Kategori 3-natur iht. Bilag 3 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) er arealer uden for Natura 2000-områder,

- hvor der har været skov i mere end 200 år, så der er tale om skovjordbund,

---

⁹ <http://envs.au.dk/videnudveksling/luft/model/deposition/>

- skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, så jordbunden ikke har været dyrket mark i mere end 200 år, eller
- der er tale om skov med naturskovsindikerende arter eller gammelskowsarter.

På ingen af de pågældende arealer er der skov på de høje målebordsblade (opmålt 1862-1899). På areal SV er der mose eller hede, mens dette kun gør sig gældende for en lille del af areal S. På de lave målebordsblade (opmålt 1928-1945) er areal S markeret som nåleskov eller opdyrket, mens areal SV fortsat fremstår som mose eller hede. Ansøger oplyser, at hans farfar plantede rødgran og bjergfyr på de to arealer i 1950'erne, og at arealerne var skovdækkede frem til stormfaldet i 1999, hvilket bekræftes af historiske luffotos (fra 1969 og 1985). Areal S fremstår i dag som plantagelignende skov. Kommunen har ikke kendskab til naturskovsindikerende arter eller gammelskowsarter i skovene.

Kommunens vurdering

Det er Billund Kommunes vurdering, at areal S og hovedparten af areal SV ikke opfylder kriterierne for ammoniakfølsomme skove. Det er kommunens vurdering, at dele af areal SV kan være ammoniakfølsom skov, og dermed omfattet af Kategori 3 natur, for hvilken der i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er fastsat et beskyttelsesniveau på max. 1,0 kg N/ha/år i merdeposition. Kommunen har beregnet en merdeposition på 0,3 kg N/ha i det nordøstligste hjørne af skoven, der ligger tættest på husdyrbrugets anlæg (bilag 6). Da merdepositionen ligger under beskyttelsesniveauet, er det kommunens vurdering, at der ikke vil kunne påvises en biologisk effekt på skoven.

Påvirkning af arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3

Ammoniakpåvirkning fra stald og lager:

Indenfor en radius af 1.000 meter fra ejendommen ligger flere udpegede § 3 områder, bl.a. en række § 3 småsøer.

Der er i husdyrgodkendelse.dk beregnet på merbelastning og totalbelastning fra det ansøgte projekt til syv repræsentative § 3 arealer og herunder til nærmeste Kategori 2-natur, et § 7 overdrev i Vejen Kommune. De udpegede naturarealer er vist i bilag 6.

Naturområde	Afstand fra anlægsmidte	Merdeposition kg N/år	Totaldeposition kg N/år
1. Mose	700 m	0,1	0,2
2. Mose	675 m	0,1	0,2
3. Eng	650 m	0,0	0,1
4. Eng	880 m	0,0	0,1
5. Mose	540 m	0,1	0,3
6. Overdrev (Kategori 2-natur)	2280 m	0,0	0,0

Kommunens vurdering

Moser og heder hører til Kategori 3-natur, for hvilke der i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er fastsat et beskyttelsesniveau på maks. 1,0 kg N/ha/år i merdeposition. Naturpunkterne 1, 2 og 5 repræsenterer § 3 moser. Da hverken mer- eller totaldeposition på disse arealer overstiger 1 kg

N/ha/år, er det kommunens vurdering, at der ikke vil kunne påvises en biologisk effekt på arealerne.

Punkterne 3 og 4 repræsenterer to enge. Enge er ikke omfattet af beskyttelsesniveauerne i bilag 3. En totaldeposition på maks. 0,1 kg N/ha/år vurderes ikke at ville give anledning til tilstandsændringer på engene.

Naturpunkt 6 repræsenterer et overdrev, Kategori 2-natur, for hvilke der i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er fastsat et beskyttelsesniveau på maks. 1,0 kg N/ha/år i totaldeposition. Med en beregnet totaldeposition på 0,0 kg N/ha/år vurderes det ansøgte projekt ikke at ville give anledning til tilstandsændringer på overdrevet.

Hovedparten af næringsstofflørslen til søer og vandhuller stammer fra afstrømning fra de tilstødende arealer. Billund Kommune har ingen gældende retningslinjer for søer, men forholder sig til, hvorvidt der er tale om søer, der burdes behandles jf. reglerne i § 7 i Husdyrloven. Husdyrlovens § 7 omhandler ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransålgaller samt brunvandede søer og vandhuller. Kommunen vurderer, at ingen af søerne indenfor 1000 meter af anlægget hører til disse kategorier. Det er derfor kommunens vurdering, at det ansøgte projekt ikke medfører en væsentlig negativ påvirkning af søerne ved deposition af luftbåren ammoniak.

Kommunens samlede vurdering

Bekendtgørelsens beskyttelsesniveau for ammoniakpåvirkningen er fastsat ud fra bedste videnskabelige viden, som sikrer, at der med overholdelse af dette beskyttelsesniveau ikke vil kunne påvises en biologisk ændring af naturområderne. Da udvidelsen overholder beskyttelsesniveauet for ammoniakdeposition på ammoniakfølsom natur beliggende nærmest ejendommen, er det kommunens vurdering, at beskyttelsesniveauerne, jf. bilag 3 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, ligeledes er overholdt for øvrig natur i nærområdet.

Samlet set er det Billund Kommunes vurdering efter gennemgang af de repræsentative § 3 områder inden for 1.000 meter fra ejendommen, at der kan meddeles miljøgodkendelse til det ansøgte projekt, uden at det i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3 registreret natur med ammoniak.

På ovenstående baggrund, er det kommunens vurdering, at anlæggets ammoniakemission, herunder i forbindelse med andre planer og projekter, ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af nævnte naturforhold. Kommunen finder således ikke, at der i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde en skærpelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til ammoniakfordampningen.

Påvirkning fra gødningsudbringning

Det er oplyst i ansøgningen, at husdyrbruget råder over 368,31 ha udbringningsarealer. Husdyrbruget producerer 662,62 DE kvæggylle og 118,98 DE dybstrøelse. Heraf afsættes 68,0 DE kvæggylle, og der modtages 130,0 DE blandet gylle.

Udbringningsarealerne ligger dels i Billund Kommune, og dels i Vejle Kommune. Vejle Kommune har foretaget en vurdering af den ansøgte udbringning på arealet (se sidst i det nedenstående afsnit). Placeringen af husdyrbrugets udbringningsarealer fremgår af kortet i bilag 1.

Miljølovgivningen stiller krav om et bestemt forhold mellem den mængde husdyrgødning, der udbringes, og det areal, der er til rådighed for udbringningen (harmoniareal, jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen), således at dyretrykket fra et husdyrbrug af nærværende type ikke overstiger 2,3 DE/ha.

I henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 38 er det NaturErhvervstyrelsen, som fører tilsyn med, at bekendtgørelsens harmoniregler overholdes.

Ifølge ansøgningens gødningsregnskab udbringes der 843,6 DE (77.834 kg kvælstof (N) og 13.352 kg fosfor (P)) på husdyrbrugets udbringningsarealer. Derudover afsættes der 68 DE kvæggylle til aftalearealer under Fittingvej 11.

De nødvendige arealer, jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav, er således til rådighed til udbringning af gødningen fra ejendommen, medmindre naturpåvirkningen indebærer, at husdyrtrykket skal være mindre.

Kommunens vurdering

Der stilles vilkår om, at der maksimalt må udbringes husdyrgødning svarende til 843,6 DE (77.834 kg N og 13.352 kg P) pr. planår, fordelt på 594,62 DE kvæggylle, 130,0 DE blandet gylle og 118,98 DE dybstrøelse, på husdyrbrugets 368,31 ha udbringningsarealer. Der kan afsættes maksimalt 68 DE kvæggylle til aftalearealer.

Der må ikke tilføres anden organisk gødning, f.eks. affald. Der gives dog mulighed for at supplere med anden organisk gødning i perioden, indtil miljøgodkendelsen er fuldt udnyttet, og i eventuelle år uden fuld besætning. Dette fastsættes som vilkår med krav om, at en række forudsætninger skal være opfyldt, og med krav om dokumentation herfor.

Der stilles vilkår om, at der til enhver tid over for kommunen skal kunne fremlægges sædskifte- og gødningsplaner for de seneste 5 år, som kan dokumentere, at husdyrgødningen udbringes i henhold til gældende lovgivning samt i overensstemmelse med vilkårene stillet i denne godkendelse.

Der stilles vilkår om, at ændringer i udbringningsarealer, der ligger udover kortbilag 1, skal anmeldes til Billund Kommune for vurdering af arealernes følsomhed.

I de nedenstående afsnit er foretaget en beskrivelse og en vurdering af gødningsudbringningens naturpåvirkning, samt om påvirkningen skal medføre særlige krav til gødningsbelastningen.

Påvirkning fra gødningsudbringning – udvaskning af fosfor

For udbringningsarealer i oplande, der afvander til Natura 2000 vandområder, som er overbelastet med fosfor, stilles i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen

krav til fosforoverskuddet på visse arealtyper, medmindre der efter gennemførelsen af den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget.

Kravet til fosforoverskuddet afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles således krav til fosforoverskuddet på detaildrænede eller -grøftede lavbundsarealer, med jern-fosforindhold på under 20, og på drænede lerjorder (jordbundstype 5-10) med fosfortal over Pt 4,0. Sådanne arealtyper betegnes som arealer, der er omfattet af fosforklasse 1, 2 eller 3.

Det fremgår af ansøgningens gødningsregnskab, at det ansøgte indebærer, at fosformængden i husdyrbrugets årlige gødningsmængde til udbringning på egne og forpagtede arealer stiger fra 7.322 kg P i nudrift (2007) til 13.352 kg P i ansøgt drift, dvs. en stigning på 6.030 kg P.

Om udbringningsarealerne er i ansøgningen oplyst, at i alt 9,56 ha ligger inden for fosforklasse 2. Ingen af de resterende udbringningsarealer er drænede lavbundsarealer omfattet af fosforklasse 1, 2 eller 3. Ingen arealer er jordbundstype 5 - 10.

Af ansøgningens fosforberegning fremgår, at kravene til fosforoverskud er overholdt, hvilket for det ansøgte projekt er med et fosforoverskud på 7,3 kg P/ha/år.

Som grundlag for beregningerne er anvendt sædskifte K12 på alle arealer, hvilket svarer til referencesædskiftet.

Kommunens vurdering

I henhold til den sårbarhedskortlægning, som Miljøministeriet har udarbejdet i tilknytning til lovgivningen om husdyrbrug, ligger bedriftens udbringningsarealer i et opland til Natura 2000 områder, som er overbelastet med fosfor.

På baggrund af en gennemgang af Hedeselskabets fortegnelse over historiske drænprojekter i Billund Kommune, samt konkret vurdering af arealernes fremtræden, finder kommunen, at det er sandsynligt, at der ikke er etableret detailafvanding af udbringningsarealer i lavbundsområder.

Endvidere kan bekræftes via kortlægningen, at ingen udbringningsarealer er jordbundstype 5 – 10.

Fosforoverskuddet er ikke en parameter, som kan måles eller som registreres direkte i landbrugenes almindelige tilsyns- og registreringsforpligtelser. Næringsstof-belastningen fra husdyrbrugets gødningsudbringning – herunder belastningen udtrykt som fosforoverskud - fremkommer i ansøgningsskemaet under husdyrgodkendelse.dk som et beregningsresultat, der er baseret på den forudsatte kombination af gødningstryk og sædskifte, samt anvendelse af eventuelle virkemidler. Det er på den baggrund kommunens vurdering, at overholdelse af det beregnede fosforoverskud bedst sikres ved at stille vilkår om overholdelse af disse forudsætninger.

Forudsætningerne for det beregnede fosforoverskud er en udbringning på maksimalt 118,98 DE dybstrøelse, 594,62 DE kvæggylle og 130,0 DE blandet gylle pr. planår, hvilket stilles som vilkår.

I nedenstående afsnit om udvaskning af nitrat er der taget stilling til anvendelse af efterafgrøder og sædskifte.

På ovenstående baggrund er det kommunens vurdering, at der ikke skal stilles andre krav til reduktion af fosforudvaskning i henhold til husdyrgodkendelsens generelle beskyttelsesniveauer.

Påvirkning fra gødningsudbringning – udvaskning af nitrat til overfladevand

For udbringningsarealer i oplande, der afvander til sårbare Natura 2000 områder, stilles i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen krav om et lavere husdyrtryk pr. hektar, end de generelle harmoniregler giver mulighed for, hvis landbrugsarealerne samtidig har et lavt reduktionspotentiale i forhold til nitratudvaskning.

Beskyttelsesniveau for udvaskning af nitrat til overfladevand			
Reduktionspotentiale i % fra rodzonen til vandområdet.	Meget kvælstof sårbare	Mindre kvælstof sårbare	Øvrige områder
0-50	50 % af de generelle regler (Nitratklasse 3)	85 % af de generelle regler. (Nitratklasse 1)	Generelle regler
51-75	65 % af de generelle regler (Nitratklasse 2)	Generelle regler	Generelle regler
76-100	Generelle regler	Generelle regler	Generelle regler

Det fremgår af ansøgningens gødningsregnskab, at det ansøgte indebærer, at kvælstofmængden i husdyrbrugets udbragte årlige gødningsmængde stiger fra 49.485 kg N til 77.834 kg N, dvs. en stigning på 28.349 kg N.

Alle udbringningsarealer ligger indenfor nitratklasse 0, jf. bilag 7. Der er derfor ingen krav om skærpelse af det generelle harmonitryk, jf. bilag 3 til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Kommunens vurdering

På ovenstående baggrund er det kommunens vurdering, at der ikke skal stilles særlige krav til reduktion af nitratudvaskning iht. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens generelle beskyttelsesniveauer.

Påvirkning fra gødningsudbringning – udvaskning af nitrat til grundvand

Det fremgår af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at hvis bedriftens arealer ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder, for hvilke der er udarbejdet indsatsplaner, skal miljøgodkendelsen og de deri fastsatte vilkår udarbejdes, således at de lever op til indsatsplanerne.

I nitratfølsomme indvindingsområder, hvor der endnu ikke er udarbejdet indsatsplaner, kan der i forbindelse med udvidelse af husdyrproduktion ikke tillades en

merbelastning, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr liter i efter-situationen.

Som det fremgår ovenfor indebærer det ansøgte, at kvælstofmængden i husdyrbrugets årlige gødningsmængde til udbringning på egne og forpagtede arealer stiger fra 49.485 kg N til 77.834 kg N, dvs. en stigning på 28.349 kg N.

I alt 173,2 ha af udbringningsarealerne ligger indenfor NFI, jf. bilag 7. Der er ikke udarbejdet indsatsplaner, hvorfor der gælder følgende overgangsløsning: I NFI-områder kan der i forbindelse med godkendelse af husdyrproduktioner ikke tillades en merbelastning, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg N pr. liter.

Kommunens vurdering

Der er i ansøgningssystemet gennemført beregninger på udvaskningen fra rodzonen i hhv. nudrift og ansøgt drift, der viser, at N-udvaskningen fra arealer beliggende i NFI ikke er over 50 mg/l.

Disse beregninger er under forudsætning af, at arealerne drives med et dyretryk på maks. 2,29 DE/ha.

Dermed er beskyttelsesniveauet i forhold til nitrat til grundvand overholdt, og der vil derfor iflg. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen ikke være tale om væsentlige påvirkninger af grundvandet som følge af miljøgodkendelsen.

Der stilles vilkår til maksimal tildeling af husdyrgødning i overensstemmelse med oplysninger i ansøgningmaterialet.

Overholdelse af vilkårene skal til enhver tid kunne dokumenteres overfor tilsynsmyndigheden, eksempelvis ved fremvisning af mark- og gødningsplaner.

Det er Billund Kommunes vurdering, at miljøgodkendelsen kan meddeles på ovenstående vilkår uden at medføre en væsentlig påvirkning af grundvand med nitrat.

Påvirkning fra gødningsudbringning – supplerende vurdering af påvirkningen af naturforhold

Som det fremgår af ovenstående afsnit, kan husdyrbrugets gødningsudbringning overholde det generelle beskyttelsesniveau for næringsstofudvaskningen fastsat i bekendtgørelsens bilag 3. Af Vejledningen til Husdyrgodkendelsesloven fremgår, at kommunalbestyrelsen for hver ansøgning efter Husdyrgodkendelsesloven skal foretage en konkret vurdering af, om Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveauer er tilstrækkelige til at undgå en væsentlig virkning på miljøet. Kommunalbestyrelsen kan på den baggrund i særlige tilfælde beslutte at stille vilkår, der rækker ud over disse beskyttelsesniveauer.

Vurderingen af, om der er grundlag for skærpelse skal i henhold til Vejledningen foretages for både Natura 2000-områder og bilag IV-arter samt for overfladevand, der ikke er udpeget som Natura 2000-område.

I vandløb har mængden af nitrat og fosfor ikke nogen større betydning for miljøtilstanden. Dårlig miljøtilstand i vandløb skyldes andre forhold end tilførslen af nitrat. Vandløbenes betydning mht. fosfor- og nitratbelastning er først og fremmest transporten til marine vandområder, der vil kunne blive påvirket af næringsstofftilførslen.

I det nedenstående har kommunen foretaget en vurdering af gødningsudbringningens påvirkning af øvrige typer af overfladevande, samt bilag IV-arter.

Påvirkning af marint vandmiljø ved næringsstofudvaskning

Marine recipienter

Billund Kommune grænser ikke op til marine områder, hvorfor næringsstofftilførsel til marine overfladevande fra udbringningsarealer i kommunen alene kan ske via transport i vandløb, som afvander arealerne. Afvandingen fra udbringningsarealerne for husdyrbrugene i Billund Kommune indgår i to hovedoplande, som afvander til henholdsvis Vadehavet (Hovedopland 1.10 i vandområdeplanen¹⁰) og Ringkøbing Fjord (Hovedopland 1.8 i vandområdeplanen). Desuden er der et lille område i den sydøstlige del af kommunen, der afvander til Vejle Fjord, som er en del af Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland.

Den nordlige del af kommunen afvander via mindre vandløb til Skjern Å og Ringkøbing Fjord, mens resten af kommunen hovedsageligt afvander via mindre vandløb til Varde Å og Vadehavet (Grådyb Tidevandsområde). Fra arealer i Billund Kommune tilledes Varde Å vand via Grindsted Å og Ansager Å, mens Skjern Å tilledes vand fra Omme Å og dets sydligere tilløb fra Simmelbæk. Hertil kommer som nævnt et lille område, der afvander til Vejle Fjord via Vejle Å.

Vadehavet (Grådyb Tidevandsområde) og Ringkøbing Fjord er Natura 2000 områder, der i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens regi begge er kategoriserede som meget sårbare overfor kvælstofftilførsel, mens Vadehavet (Grådyb Tidevandsområde) desuden er kategoriseret som meget sårbar overfor fosfortilførsel.

Vejle Fjord og det nordlige Lillebælt er ikke omfattet af Natura 2000 udpegninger, ligesom disse vandområder heller ikke er kategoriseret som sårbare eller meget sårbare overfor fosfor- eller kvælstofftilførsel i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens regi.

Fittingvej 48 ligger tæt på et vandskel, hvilket indebærer, at de østlige arealer omkring ejendommen afvander til vandløbssystemet Vejle Å med videre udløb til Vejle Fjord, mens de vestlige arealer via mindre vandløb afvander til Grindsted Å og herfra videre til Varde Å og Vadehavet.

Natura 2000 område - Vadehavet

---

¹⁰ Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn, Juni 2016, Miljø- og Fødevareministeriet

Vadehavets opland dækker et areal på godt 4400 km². Mod nord strækker oplandet sig fra Henne Strand på Vestkysten til Billund i øst. Mod sydvest går området ned til Bredebro og mod sydøst til lidt nordvest for Åbenrå, hvor afgrænsningen mod nord følger den Sydjyske højderyg. Hovedoplandet udgøres af et antal deloplande, hvoraf det største er Varde Å systemet, som afvander et areal på ca. 1090 km².

Arealanvendelsen i oplandet til Vadehavet er domineret af landbrug, som procentvis (69 %) udgør en lidt større andel af arealanvendelsen end på landsplan (67 %).

I afstrømningsområderne er der udpeget 14 Natura 2000-områder, bl.a. følgende:

- EF-habitatområde nr. 77: Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde,
- EF-habitatområde nr. 78: Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde,
- EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 49: Engarealer ved Ho Bugt,
- EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 57: Vadehavet,
- samt Ramsarområde nr. 27: Vadehavet.

En række af de naturtyper, der udgør udpegningsgrundlaget for habitatområderne, er i større eller mindre grad følsomme over for næringsstofbelastning af vandmiljøet. Det gælder f.eks. sandbanker med lavvandet, vedvarende dække af havvand, flodmundinger, mudder- og sandflader blottet ved ebbe, samt vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand.

Udpegningsgrundlaget for Vadehavet omfatter bl.a. følgende relevante arter: Hav - og Flodlampret, Stavsild, Snæbel, Odder, Marsvin, Gråsæl og Spættet sæl.

Udpegningsgrundlaget for Varde Å omfatter bl.a. følgende relevante naturtyper og arter: Vandløb med vandplanter, Flodperlemusling, Hav -, Bæk -, og Flodlampret, Laks, Snæbel, Odder.

Desuden kan en række fuglearter, der udgør udpegningsgrundlaget for EF-fuglebeskyttelsesområderne, blive påvirket negativt. Det gælder blandt andet ynglefuglene Klyde, Splitterne, Havterne og Fjordterne, samt trækgæsterne Knopsvane, Knortegås, Gravand, Pibeand, Krikand, Spidsand, Hvinand, Stor skallesluger, Edderfugl, Blishøne, Strandskade, Lille kobbersneppe, Islandske ryle og Almindelig ryle, der alle er afhængige af fødesøgning på søterritoriet.

Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. Alle danske Ramsarområder indgår som dele af EF-fuglebeskyttelsesområder, således også Vadehavet.

I Vandområdeplanen er der for Vadehavet fastsat en foreløbig målsætning om "god" økologisk tilstand. Tilstandsvurderingen i MiljøGis for kystvandene i Hovedopland Vadehavet for området Grådyb Tidevandsområde viser, at den samlede økologiske tilstand er "moderat".

Næringsstofkoncentrationerne i Vadehavet er dels påvirket af den tidevandsbetingede udveksling fra Vesterhavet og dels fra baglandets ferskvandstilstrømning gennem vandløb og åer. Tilførslen af kvælstof fra det danske opland til Vadehavet er domineret af bidrag fra diffuse kilder (jordbrug, naturbidrag og spredt bebyggelse), hvoraf udvaskningen fra landbruget udgør den største del, mens punktkilder som f.eks. renseanlæg og dambrug bidrager væsentligt til fosfortilførslen.

På baggrund af redegørelsesgrundlaget i vandplanerne og i medfør af de afledte bekendtgørelser under lov om vandplanlægning gennemføres tiltag til reduktioner i belastningen af vandområderne med næringsstoffer.

Som følge af Fødevarer- og landbrugspakken fra december 2015 vil der ske en omlægning af den nuværende generelle kvælstofregulering til en mere målrettet regulering. I den forbindelse er det besluttet at udfase de nuværende generelt sænkede normer, ophæve krav om obligatoriske randzoner, ændre restriktioner for jordbearbejdning og ikke gennemføre tidligere planlagte yderligere efterafgrøder.

Grundlag for vurdering af nitratpåvirkningen af Vadehavet og Vejle Fjord

I Vejledningen til Husdyrloven fremgår, at der skal foretages en vurdering af, om husdyrbruget i sig selv kan påvirke vandområder væsentligt, og om husdyrbruget i sammenhæng med andre projekter (kumulation) kan påvirke vandområder væsentligt. Der er i Vejledningen opstillet nogle afskæringskriterier for skadevirkning fra nitratudvaskning, hvorom fremgår, at et projekt for husdyrbrug ikke kan medføre en skadevirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter alle er opfyldt:

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter:

Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

Kommunen kan uanset en eventuel stigning i husdyrtrykket godkende ansøgninger, hvor nitratudvaskningen er reduceret så meget, at den ikke overstiger en nitratudvaskning, der svarer til planteavlbrug. Det kan gøres på flere måder. Det kan ske ved brug af reducerede gødningsnormer, flere efterafgrøder, eller ændret sædskifte. Det vil sige, at en landmand, der gerne vil have udvidet sit brug i et område, hvor

dyretrykket er steget, udformer en ansøgning, hvor der vælges en eller flere af disse muligheder, så det fremgår af ansøgningen, at der fra de arealer, som anvendes til udspredning af husdyrgødning, ikke vil være en større nitratudvaskning i det pågældende opland, end hvis der kun anvendes handelsgødning.

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv:

Pkt. 2A:Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B:Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Det fremgår videre af Vejledningen, at der med de ovennævnte afskæringskriterier vurderes efter pkt. 1, om det ansøgte i kumulation med andre planer og projekter vil kunne have en skadevirkning:

Udviklingen i husdyrproduktionen i det aktuelle opland opgøres kontinuerligt (lineær regression) for perioden fra 1. januar 2007 og frem til godkendelsestidspunktet. Referencedatoen er fastsat til den 1. januar 2007, idet 2007 er udgangsåret for den baseline, der er fastlagt i forbindelse med udarbejdelse af vandplanerne.

Ved opgørelsen af udviklingen i et opland anvendes de landsdækkende data vedrørende den generelle udvikling i husdyrholdet sammenholdt med kommunernes egne oplysninger om ophørte husdyrbrug og de meddelte tilladelser/miljøgodkendelser, som stadig kan udnyttes inden for 2-3 års fristen.

Til brug for kommunernes vurdering af dyreenhedsudviklingen har Miljøstyrelsen i marts 2011 udgivet en samlet opgørelse af dyretrykket, hvoraf udviklingen i antallet af husdyreenheder i 143 kystoplande (oplande jf. vandplanlægning efter miljømålsloven) er opgjort for de enkelte oplande for årene fra 2007 og frem på baggrund af CHR data. Opgørelsen opdateres årligt og er gjort tilgængeligt på et WebGis-kort.

Vurdering af nitratpåvirkning af Vadehavet og Vejle Fjord fra husdyrbruget i sammenhæng med andre projekter, jf. afskæringskriterium Pkt. 1

For opland Vadehavet, Grådyb Tidevandsområde, fremgår af Miljøstyrelsens opgørelse, at oplandet er på 182.040 ha. Det samlede dyretryk i oplandet var i 2007 på 137.563 DE og på 152.855 DE i 2015. Der er således sket en stigning i antallet af dyreenheder fra 2007 til 2015 på ca. 11 %. For opland Vejle Inderfjord fremgår af opgørelsen, at oplandet er på 38.887 ha. Det samlede dyretryk i oplandet var i 2007 på 22.053 DE og på 15.387 DE i 2015. Der er således sket et fald i antallet af dyreenheder fra 2007 til 2015 på ca. 30 %.

Kommunen er ikke i besiddelse af oplysninger om eventuelle forhold omkring husdyrbrugene i oplandet (afbrænding af husdyrgødning, eksport ud af oplandet o.l.), som bør medføre et fradrag i den opgørelse af dyretrykket i oplandet efter 2007, som ovenstående data fra WebGis-kortet er udtryk for. Som det fremgår af ovenstående Pkt. 1 kan eventuelle andre gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland, hvorfor kommunen ikke har foretaget supplerende vurderinger af bidrag fra andre kilder i oplandet end husdyrbrug.

På ovenstående grundlag er det kommunens vurdering, at det som udgangspunkt ikke kan udelukkes, at udvaskningen af næringsstoffer fra husdyrgødningen i nærværende projekt i sammenhæng med andre projekter vil kunne medføre væsentlig påvirkning af Vadehavet og Vejle Fjord.

Som det fremgår af Pkt. 1 ovenfor, kan der imidlertid tillades et projekt, hvor udvaskningen fra husdyrbrugets gødningsudbringning er reduceret til et niveau, der svarer til et planteavlbrug. Baggrunden for dette er ifølge Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 24. november 2011, at arealer, der dyrkes i almindelig omdrift, herunder med almindelig anvendelse af handelsgødning, som udgangspunkt ikke kræver, at der foretages en vurdering efter habitatbekendtgørelsens § 7, jf. § 8.

Der er i IT-ansøgningssystemet udført beregninger vedrørende udvaskningen fra det ansøgte projekt, som er baseret på, at ejendommens arealer drives som et plantebrug med anvendelse af handelsgødning i stedet for husdyrgødning. Beregningerne viser en udvaskning fra rodzonen på kg 79,8 N/ha/år.

Da den beregnede udvaskning er større end den ansøgte udvaskning (64,6 kg N/ha/år) er det kommunens vurdering, at det ansøgte projekt i sammenhæng med andre projekter ikke vil kunne medføre væsentlig påvirkning af Vadehavet og Vejle Fjord.

Det har ikke været nødvendigt at reducere udvaskningen ved hjælp af virkemidler. Der stilles derfor ikke vilkår til supplerende virkemidler.

Vurdering af nitratpåvirkning af Vadehavet og Vejle Fjord fra husdyrbruget i sig selv, jf. afskæringskriterierne Pkt. 2A og Pkt. 2B

I forhold til vurderingen af den isolerede påvirkning fra projektet, jf. kriterium 2B, anfører Miljøstyrelsen i Vejledningen, at identifikationen af, om der er tale om et "meget lidt eutrofieret" vandområde, bør tage udgangspunkt i basisanalyserne. På baggrund af ovenstående resuméer fra basisanalyserne, er det kommunens vurdering, at vandområderne ikke kan betragtes som meget lidt eutrofierede.

Om identifikationen af, om der er tale om et "lukket bassin med ringe vandudskiftning", anfører Miljøstyrelsen, at der bør tages udgangspunkt i det foreliggende beskyttelsesniveau for nitratudvaskning, jf. disses klassificering som sårbare vandområder og meget sårbare vandområder, idet sådanne vandområder må betragtes som mere eller mindre lukkede bassiner.

Vadehavet syd for Esbjerg er klassificeret som sårbare vandområder, mens vandområdet i Grådyb Tidevandsområde er klassificeret som et meget sårbart vandområde. Afstrømningen til den nordlige del af Grådyb Tidevandsområde (Ho Bugt) stammer næsten udelukkende fra Varde Å, som modtager udvasket kvælstof fra en stor del af Billund Kommunes landbrugsområder, herunder fra nærværende landbrugs udbringningsarealer. Ho Bugt er af landarealer afskåret fra vandbevægelser i åbne kystområder, og må vurderes at have karakter af et lukket bassin med ringe vandudskiftning.

Som tidligere nævnt er Vejle Fjord hverken klassificeret som sårbart eller meget sårbart vandområde. I basisbeskrivelsen er Vejle Fjord imidlertid opdelt i Vejle Yderfjord og Vejle Inderfjord.

På den baggrund er det kommunens vurdering, at kvælstofudvaskningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer vil kunne medføre skadevirkning, hvis den udgør mere end 1 % af den samlede nitratudvaskning til Ho Bugt og til Vejle Inderfjord.

I Husdyrvejledningen er foreslået en metode, efter hvilken husdyrbrugets andel af den samlede nitratudvaskning til et vandområde kan beregnes på baggrund af udvaskningsparametre for oplandet og husdyrbruget. I udvaskningsparametrene for husdyrbruget indgår bl.a. antal kg N/ha/år, der udvaskes fra rodzonen, hvilket for det enkelte husdyrbrugs udbringningsarealer kan beregnes i ansøgningseskemaet i Husdyrgodkendelse.dk efter anvisningerne i Bilag 1 til Miljøstyrelsens notat (nitratnotatet) af 24. juni 2010. Det fremgår imidlertid af notatet, at anvendelse af husdyrgødning normalt maksimalt vil kunne påvirke udvaskningen med 10 kg N/ha/år.

I det nedenstående har kommunen foretaget en beregning af husdyrbrugets nitratbidrag til Ho Bugt, idet udvaskningsbidraget fra husdyrgødning af husdyrbrugets udbringningsarealer er lagt ind i beregningerne med en værdi på 10 kg N/ha/år. Desuden husdyrbrugets samlede areal inddraget i beregningen for begge oplande. Der er således tale om en konservativ beregning, som vil overestimere husdyrbrugets andel af udvaskningen.

Nitratudvaskningsberegning - Vadehavet	
Samlet opland til Vadehavet, ha	440.000
Delopland Varde Å (opland til meget sårbar Natura 2000 vandområde - Ho Bugt)	109.000
Dyrket areal i deloplandet, ha	69.760
Reduktionspotentiale, jf. nitratklasse, pct.	63,0
Standardudvaskning fra rodzonen, kg N/ha/år (sandjord)	78
Udvaskning i deloplandet fra dyrket areal, kg N/år	2.013.274
Udvaskning i deloplandet fra øvrigt areal, kg N/år	145.188
Udvaskning i alt fra deloplandet, kg N/år	2.158.462
Udvaskning fra husdyrbruget	
Reduktionspotentiale, pct.	63,0

Ansøgt udbringningsareal, ha	368,31
Udvaskning fra husdyrgødning i rodzonen på ansøgt areal, kg N/ha/år	10
Samlet udvaskning fra ansøgt areal, kg N/år	1363
Husdyrbrugets andel af nitratbelastningen (%)	0,06

Nitratudvaskningsberegning - Vejle Inderfjord	
Opland, Vejle Inderfjord, ha	38.887
Dyrket areal i deloplandet, ha	23.721
Reduktionspotentiale, vurderet jf. nitratklasse, pct.	63,0
Standardudvaskning fra rodzonen, kg N/ha/år (40 % sandjord og 60 % lerjord)	59,4
Udvaskning i deloplandet fra dyrket areal, kg N/år	521.342
Udvaskning i deloplandet fra øvrigt areal, kg N/år	56.114
Udvaskning i alt fra deloplandet, kg N/år	577.456
Udvaskning fra husdyrbruget	
Reduktionspotentiale, pct.	63,0
Ansøgt udspretningsareal, som afvander til Vejle Inderfjord (inkl. aftalearealer), ha	368,31
Udvaskning fra husdyrgødning i rodzonen på ansøgt delareal, kg N/ha/år*	10
Samlet udvaskning fra ansøgt delareal, kg N/år	1363
Husdyrbrugets andel af nitratbelastningen, pct.	0,24

På ovenstående baggrund er det kommunens vurdering, at projektet i sig selv ikke vil kunne medføre væsentlig nitratpåvirkning af Vadehavet eller Vejle Inderfjord.

Grundlag for vurdering af fosforpåvirkningen af Vadehavet og Vejle Fjord

Det fremgår af Husdyrvejledningen, at der på nuværende tidspunkt ikke findes beregningsmetoder, der konkret kan vise sammenhængen mellem tilført fosfor til arealerne og tab af fosfor til vandmiljøet. Det er derfor valgt at fastsætte beskyttelsesniveauet (jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 og 4) for fosforoverskud i oplande, der afvander til Natura 2000 vandområder, som er overbelastet med fosfor, ud fra faktorer, som giver risiko for tab af fosfor på længere sigt. Beskyttelsesniveauet er en skærpelse i forhold til de generelle regler.

Beskyttelsesniveauet for fosforoverskud er på den baggrund fastlagt ud fra jordens fosfortal (der er en indikator for fosforpuljens størrelse), jordtype og dræningsforhold. Beskyttelsesniveauet er desuden fastlagt på grundlag af fremskrivninger af strukturudviklingen i husdyrproduktionen, der viser at husdyrproduktionen ikke stiger samlet set i Danmark, men at produktionerne samles på færre, men større husdyrbrug. Beskyttelsesniveauet bidrager dermed til, at fosforoverskuddet i oplande til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor, bliver nedbragt i takt med tilladelser, godkendelser og ophør af husdyrbrug.

I ovenstående afsnit har kommunen taget stilling til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for fosfor i relation til de konkrete risikofaktorer omkring husdyrbrugets udbringningsarealer, og i ovenstående afsnit om nitratpåvirkning er vurderet, at der en stigning i husdyrtrykket i oplandet. Af Husdyrvejledningen fremgår, at overholdelse af beskyttelsesniveauet for fosforoverskuddet i de allerfleste tilfælde vil betyde, at der ikke vil være tale om nogen væsentlig påvirkning med fosfor fra en husdyrproduktion.

Kommunen skal dog for hver ansøgning foretage en konkret vurdering, og kommunen kan på den baggrund i særlige tilfælde beslutte sig for at stille vilkår, der rækker ud over beskyttelsesniveauet i bilag 3. I Husdyrgodkendelsens bilag 4 er anført de muligheder, som kommunen har, hvis det vurderes, at der skal stilles vilkår, der rækker ud over beskyttelsesniveauet for fosforoverskud. Her anvendes et af flg. kriterier:

- A. På andre drænedede lerjorde med lavere fosfortal end forudsat i de pågældende fosforklasser, jf. bilag 3, som ligger i oplande til Natura 2000 vandområder, overbelastet med fosfor, stilles vilkår om maksimal fosforoverskud.
- B. På drænedede ikke-lerjorde stilles vilkår afhængig af fosfortallet, svarende til reglerne for drænedede lerjorde, som ligger i oplande til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor.
- C. I oplande til mindre sårbare Natura 2000 vandområder stilles vilkår svarende til de vilkår for oplande til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor og omfattet af krav i henhold til fosforklasse 1, 2 eller 3.

Vurdering af fosforpåvirkningen af Vadehavet fra husdyrbruget

I alt 9,56 ha af ejendommens udbringningsarealer ligger indenfor fosforklasse 2. Det ansøgte projekt overholder Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for fosfor, og ingen af de øvrige arealer ligger indenfor fosforklasse 1-3.

Billund Kommune finder ikke, at der i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udvaskning af fosfor til vandmiljøet. Under hensyn til arealernes beliggenhed og karakter finder Billund Kommune derfor ikke anledning til at fastsætte yderligere vilkår vedrørende fosforoverskuddet.

Det er på ovenstående baggrund kommunens vurdering, at denne afgørelse ikke i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil kunne medføre væsentlig fosforpåvirkning af Vadehavet.

Påvirkning af søer

Vedrørende påvirkning af fosforfølsomme søer gælder i henhold Natur og Miljøklagenævnet i NMK-133-00045, at beskyttelsesniveauet vedrørende fosfor alene er rettet mod Natura 2000 områder. Det konkrete projekt overholder beskyttelsesniveauet i henhold til bilag 3, jf. ovenstående afsnit. Da bilag 4 alene vedrører Natura 2000 områder, er der jf. nævnets afgørelse ikke hjemmel til at stille yderligere krav af hensyn til fosforbelastningen af søer beliggende uden for Natura 2000 områder.

Søer i Natura 2000 områder

Husdyrbrugets udbringningsarealer ligger ikke i eller i nærheden af Natura 2000 områder. Næringsstofudvaskningen kan derfor alene have betydning for eventuelle søer indenfor Natura 2000 områder, i det omfang søer indenfor Natura 2000 områder måtte få tilledt vand fra husdyrbrugets udbringningsarealer via vandløb.

Vandløbene i vandløbssystemerne Vejle Å og Grindsted Å, som afvander husdyrbrugets udbringningsarealer, løber inden udløb til havet gennem Natura 2000 områderne Egtved Ådal, Randbøl Hede, Hedeområder ved Store Råbjerg, samt Varde Å vest for Varde og Varde Å øst for Varde, og næringsstofudvaskningen kan derfor blive tilført eventuelle søer indenfor disse Natura 2000 områder.

På baggrund af en gennemgang på kortværkerne i Danmarks Miljøportal af vandløbssystemerne, som afvander mod vest (Grindsted Å og Varde Å), kan kommunen konstatere, at vandløbenes naturlige forløb ikke har tilløb til søer indenfor Natura 2000 områder.

Vejle Kommune har ikke bemærkninger vedrørende forurening af søer i forbindelse med vandløbssystemet Vejle Å. Vejle Kommunens bemærkninger er inddraget i godkendelsen i nedenstående afsnit "Udbringningsarealer i nabokommuner".

Nitratfølsomme søer udenfor Natura 2000 områder

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i oplande til søer, som kommunen vurderer, er nitratfølsomme.

Fosforfølsomme søer udenfor Natura 2000 områder

I Billund Kommune er i vandområdeplanerne optaget følgende søer: Grindsted Engsø, Nørresø og Hjortlund Sø. Dele af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i oplandet til Grindsted Engsø.

Med henvisning til ovennævnte afgørelse fra Natur- og Miljøklagenævnet konkluderes, at det generelle beskyttelsesniveau for fosfor må sikre, at der ikke sker en væsentlig fosforbelastning fra udbringningsarealer beliggende i oplande til søer i lokalområdet uden for Natura 2000.

I Vejledningen anbefales, at der - ud over fosforudvaskningsvurderinger jf. det ovenstående - anlægges en landskabsmæssig risikobetragtning i vurderingen af fosforbelastningen af søer i nærheden af udbringningsarealerne. Der er i vejledningen opstillet en opgørelse over kilder til fosfortilførsel, som viser, at langt hovedparten af tilførslen fremkommer via tre bidragstyper:

- Dræn, både minerogene og organiske jorder
- Brinkerosion
- Jorderosion og overfladisk afstrømning

Om bidraget via dræn anføres i Vejledningen, at der er taget hånd om dette via fosforklasserne, men at det i forhold til den konkrete vurdering af den enkelte mark kan være af værdi at vurdere markens placering i landskabet. Hvis marken grænser op til en fosforfølsom sø eller ligger i kort afstand og ved dræn, grøft eller

vandløb, som kan aflede til søen, kan det være nødvendigt at tage yderligere skridt, f.eks. ved vilkår om en randzone på 10 m.

Andelen via brinkerrosion er relativt stor, men bliver i et vist omfang reguleret via anden lovgivning, Vandløbsloven¹¹ (vandløbsregulativer). Længs mange vandløb er der udlagt bræmmer, der medvirker til at mindske brinkerrosionen. I den konkrete vurdering kan det imidlertid være af værdi at se på det landskab, som udspretningsarealerne ligger i.

Om bidraget fra jorderosion og overfladisk afstrømning fremgår af Vejledningen, at der i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen ikke må anvendes flydende husdyrgødning, hvis hældningen over 6 grader og afstanden mindre end 20 meter. Hvis afstanden er større end 20 meter, men landskabet i øvrigt hælder ned mod et vandløb eller en sø, kan det overvejes om der bør etableres en bræmme for at mindske bidraget fra overfladeafstrømning og/eller vinderosion. Dette vil kun være relevant, hvor markerne ligger umiddelbart i forlængelse af hinanden og i direkte nærhed til vandløb/sø.

Flere af husdyrbrugets udbringningsarealer tilgrænser eller omkranser nogle mindre søer, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Fælles for alle arealerne, der grænser op til disse søer, er, at der ikke er tale om skrånende eller stærkt skrånende udbringningsarealer ned mod søerne. Der vurderes derfor ikke at være risiko for overfladeafstrømning af hhv. kvælstof og fosfor. I afsnittet nedenfor vurderer kommunen, om der skal stilles vilkår om bræmmer om søerne, af hensyn til Bilag IV padder.

Påvirkning af beskyttede arter (Bilag IV, fredede, rødlistede og gullistede)

Bilag IV arter

Arter der fremgår af Habitatdirektivets bilag IV, har i henhold til Habitatdirektivets artikel 12¹² krav på streng beskyttelse, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder eller udenfor.

Bilag IV arter, der kan have leve-, yngle- eller fødesøgningssted ved husdyrbruget på Fittingvej 48 eller ved ejendommens udbringningsarealer¹³, kunne være løgfrø, stor vandsalamander, markfirben, vand-, syd- og langøret flagermus. Derudover vil odderen sandsynligvis findes i tilknytning til flere af vandløbene i området. Flere af disse arter er ligeledes omfattet af artsfredninger eller optaget på rødlisten.

Spidssnudet frø, løgfrø og stor vandsalamander

I Billund Kommune er spidssnudet frø almindeligt udbredt. Dertil kommer nogle områder med særlige paddeinteresser udpeget i forbindelse med Ribe Amts Naturkvalitetsplan. I en række vandhuller i disse områder er paddefaunaen særlig rig, og her findes spidssnudet frø, løgfrø og stor

¹¹ LBK nr. 1219 af 28/09/2016. Bekendtgørelse af lov om vandløb

¹² Habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer)

¹³ Vurderet ud fra Naturtyper og arter omfattet af EF- Habitatdirektivet, Indledende kortlægning og foreløbig vurdering af bevaringsstatus. Faglig rapport fra DMU, nr. 322, 2000.

vandsalamander. Alle tre arter er på habitatdirektivets bilag IV, og løgfrøen er derudover rødlistet.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*)

Yngler og lever forår og sommer i næringsfattige vandhuller uden fisk og ænder. De voksne individer lever en stor del af året på land, i skove og haver. Arten kan være ret almindelig i vandhuller midt ude på dyrkede marker. Trusler mod stor vandsalamander og årsag til artens tilbagegang er, at vandhullerne forurenes gennem for mange næringsstoffer og derfor gror til, og at der udsættes fisk og ænder i vandhuller.

Udyrkede bræmmer omkring vandhuller kan være med til at sikre, at vandet ikke bliver næringsbelastet, men samtidig er det vigtigt, at beplantning omkring vandhullerne holdes nede, så lys og varme kan nå vandet.

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*)

Findes overalt i Danmark, men er gået tilbage i antal. Den yngler i mange forskellige slags vandhuller og lever uden for yngletiden på fugtige steder tæt på vandhullerne. Udover at arten er opført på bilag IV, er arten fredet og med på gulliste 1997.

Spidssnudet frø er gået tilbage på grund af mangel på passende leve- og ynglesteder, da mange vandhuller er blevet fyldt op, groet til eller forurenet, og moser og enge er blevet afvandet. Vandhuller mister også status som egnede levesteder, når der udsættes fisk eller ænder.

Etablering af nye vandhuller samt vedligeholdelse af eksisterende ved at hindre tilgroning vil medvirke til at bevare og øge bestanden af spidssnudet frø.

Løgfrø (*Pelobates fuscus*)

Løgfrøen karakteriseres som sårbar, og den samlede bestand i Danmark er gået voldsomt tilbage. Der findes endnu væsentlige bestande i dele af Billund Kommune samt et par andre steder i det tidligere Ribe Amts område. Billund Kommune har derfor en særlig forpligtigelse til at sikre løgfrøens levesteder.

Løgfrøen yngler i vandhuller, men findes mest på dyrkede marker hvor den graver sig ned i dagtimerne og kommer frem for at jage om natten. Udover mangel på passende yngleområder er en af truslerne mod løgfrøen, at store landbrugsmaskiner dræber frøerne, når der høstes, pløjes og harves på de marker, hvor dyrene opholder sig. Løgfrøen klarer sig bedst i landskaber, hvor landbruget ikke er så intensivt, eller hvor områderne ikke dyrkes.

Løgfrø er fredet og findes på Habitatdirektivets bilag IV. Arter, der fremgår af direktivets bilag IV, har i henhold til Habitatdirektivets artikel 12 krav på streng beskyttelse, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder eller udenfor.

Driften af arealer tilhørende Fittingvej 48 kan betegnes som intensiv og vil, i tilfælde af at løgfrøen findes på lokaliteten, kunne være en mulig trussel.

Odder (*Lutra lutra*)

Odderen forekommer ved vandløb og søer i store dele af Jylland og er registeret i Grindsted Å m.fl.. Det er derfor nærliggende at tro, at odderen vil

være gæst i de vandløb, der ligger nær ejendommen eller i tilknytning til bedriftens udbringningsarealer. De største trusler mod odderen er fysisk ødelæggelse og forstyrrelse af yngle- og rasteområder.

Kommunens vurdering

Flere udbringningsarealer grænser, som nævnt ovenfor, op til eller omkranser § 3 søer. Kommunen har ikke registreret bilag IV padder i de pågældende søer. Der er i den eksisterende miljøgodkendelse stillet vilkår om dyrkningsfrie bræmmer om en række af søerne. Især for løgfrø kan dyrkningsfrie bræmmer være nødvendige omkring søer pga. denne arts levevis, med at grave sig ned i jorden.

Nærmeste registrering af bilag IV padder er mere end 1 km væk fra søerne ved udbringningsareal 3-0, 5-0, 11-0, 12-0 og 14-0, der alle har vilkår om bræmmer, og nærmeste registrering af løgfrø mere end 2,2 km væk. Fra søerne ved udbringningsareal 20-0 og 21-0 er nærmeste registrering af bilag IV padder, stor vandsalamander, hhv. 800 m og 900 m væk. Nærmeste registrering af løgfrø er mere end 2 km væk. Med undtagelse af søen ved udbringningsareal 5-0, fremstår samtlige nævnte søer i dag meget tilgroede og dermed ikke umiddelbart paddeegne. Det er på ovennævnte baggrund kommunens vurdering, at der ikke er grundlag for at fastholde vilkår om bræmmer omkring disse søer.

Der stilles i samråd med ansøger vilkår om, at den eksisterende bræmme om søen (jf. bilag 8) ved udbringningsareal 5-0 fastholdes.

Syd for udbringningsareal 201-0 ligger tre søer, og i den nordlige del af arealet ligger yderligere en sø. Tre af disse søer er blevet etableret i 2013 i forbindelse med et løgfrøprojekt. Der er registreret løgfrø, spidssnudet frø og stor vandsalamander i den ældste af de sydlige søer, der ligger ca. 300 m fra den nordlige sø. Omkring 150 m øst for sidstnævnte sø er der registreret løgfrø og spidssnudet frø. De tre sydligste søer ligger i en § 3 registreret eng, og det er kommunens vurdering, at der ikke er behov for yderligere beskyttelse af disse søer. Den nordligste sø er anlagt i marken og er mod vest og nord beskyttet af hhv. læhegn og hede. Mod syd og øst er der ingen beskyttelse, og det er kommunens vurdering, at der iht. løgfrøerne i området bør etableres en 10 m bred, dyrkningsfri bræmme langs søens sydlige og østlige bred, jf. bilag 8. Bræmmen er sat i samråd med ansøger.

Søen mellem udbringningsareal 8-0 og 9-0 er til alle sider omkranset af buskads, og der er på det smalleste sted cirka 5 m mellem sø og udbringningsareal, og ca 40 m på det bredeste sted. Det er derfor kommunens vurdering, at der ikke er behov for yderligere beskyttelse af søen.

Udbringningsareal 9-0 grænser op til yderligere 3 søer. Disse søer er alle tilgroede og vurderes at være uegnede til padder.

En miljøgodkendelse af det ansøgte projekt vil ikke medføre nogen form for fysisk påvirkning af nærliggende vandløb, ligesom driften af ejendommen og arealerne ikke vurderes at medføre øget forstyrrelse af nærliggende vandløb.

Det er Billund Kommunes vurdering, at udvidelse af husdyrbruget, Fittingvej 48, under overholdelse af de stillede vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på de omtalte padder eller deres levesteder. Ligeledes vurderes de almindelige regler for 2 m bræmmer at være tilstrækkelige til at beskytte odderen og dens levesteder, såfremt arten findes i området.

Ud over de nævnte bilag IV arter har Billund Kommune ikke kendskab til øvrige beskyttede arter, der kunne tænkes at blive påvirket af en godkendelse af det ansøgte projekt.

Det er derfor Billund Kommunes vurdering, at der kan meddeles godkendelse til det ansøgte projekt, uden at det medfører en væsentlig påvirkning af natur, herunder bilag IV arter.

Påvirkning af naturarealer ved overfladeafstrømning af næringsstoffer

Natur indenfor og i nærheden af udbringningsarealerne

Ingen af ejendommens udbringningsarealer ligger inden for national¹⁴ udpeget natur, men en del af dem grænser op til eller omkranser registrerede naturarealer. Søerne er gennemgået i foregående afsnit.

Udbringningsarealerne 1-0, 1-4 og 3-0 grænser op til § 3 registrerede arealer i Vejen Kommune, men er adskilt herfra af Møghøj Bæk, der løber langs kommunegrænsen. Udbringningsareal 9-0 grænser op til en mose og en eng. Udbringningsarealerne 11-0 og 12-0 omkranser en og samme mose. Udbringningsareal 23-0 grænser op til en hede og areal 24-0 op til flere forskellige mosearealer. Udbringningsareal 201-0 grænser op til en hede og en eng, og areal 202-1 grænser op til en mose og en hede. Heden tilgrænses også af udbringningsareal 207-3. Areal 207-0 omkranser en eng.

Flere udbringningsarealer grænser desuden op til vandløb, hvoraf hovedparten er omfattet af krav om 2 m bræmmer.

Kommunens vurdering

Fælles for alle arealerne der grænser op til naturbeskyttede områder er, at der ikke er tale om skrånende eller stærkt skrånende arealer, hvorfor der ikke vurderes at være risiko for overfladeafstrømning. Det er kommunens samlede vurdering, at gødningsudbringningen, herunder i forbindelse med andre planer og projekter, ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af nævnte naturforhold. Kommunen finder således ikke, at der i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde en skærpelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til fosfor eller nitrat.

Med henblik på at reducere miljøpåvirkningen fra udbringning af gødning er i BAT-grundlaget (EU's BREF- note og BAT- Byggeblade) udpeget nogle teknikker, der vurderes i tilstrækkeligt omfang at imødekomme disse intentioner. Miljøstyrelsen har i høringsudkast af 19. januar 2010 til BAT-standardvilkår for kvæg og svin meddelt, at det med hensyn til udbringning af husdyrgødning er

---

¹⁴ Udpeget iht. Naturbeskyttelsesloven og Husdyrloven.

Miljøstyrelsens vurdering, at den generelle regulering, som landbruget er underlagt i relation til udbringning af husdyrgødning, kan betragtes som BAT.

Det er kommunens vurdering i overensstemmelse med udmelding fra Miljøstyrelsen, at ansøger overholder de krævede BAT-krav ved overholdelse af dansk lovgivning.

Det er derfor kommunens vurdering, at det ansøgte projekt ved overholdelse af dansk lovgivning ligeledes opfylder kravene iht. Husdyrloven, ved at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

Idet det herudover vurderes, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til driftsregulering af gødningsudbringning, er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forureningsbelastning, finder kommunen ikke anledning til at fastsætte yderligere vilkår.

Udbringningsarealer i nabokommuner

Nogle af husdyrbrugets egne og forpagtede udbringningsarealer ligger i Vejle Kommune (jf. bilag 1). Billund Kommune har derfor sendt ansøgningen i høring hos Vejle Kommune.

Vejle Kommune har ved mail af 15. december 2016 tilkendegivet, at de ikke har nogle bemærkninger til det ansøgte, udover at det vil være ønskeligt med en dyrkningsfri bræmme mod vandhullet mellem udbringningsareal 123-0 og 112-0. Vandhullet ligger i et § 3 registreret naturområde, men ligger mod syd tæt op på udbringningsareal 123-0. I samråd med ansøger fastsættes ved vilkår, at der skal etableres en 10 m dyrkningsfri bræmme langs den sydlige bred af søen ved udbringningsareal 123-0, se bilag 8 og 9.

Vejle Kommunes endelige høringssvar fra den 2. januar 2017 er vedlagt som bilag 9. Det er Billund Kommunes vurdering, at Vejle Kommunes ønsker er imødekommet med vilkårene stillet i miljøgodkendelsen.

Vurdering af påvirkning fra gødningsafsætning til tredjemand

Af § 26 stk. 4 i Husdyrloven fremgår, at afsætningen af husdyrgødning til markarealer hos tredjemand ikke kan indgå i godkendelsen, hvis kommunen vurderer, at dette vil kunne påvirke miljøet væsentligt. Dog kan sådanne arealer indgå, hvis de er godkendt efter lovens § 16 stk. 1.

Det fremgår af ansøgningen, at husdyrgødning svarende til i alt 68,0 DE ønskes afsat til de 102,65 ha aftalearealer, som fremgår af bilag 1. Alle arealer ligger i Billund Kommune og drives af Fittingvej 11, 6623 Vorbasse.

Billund Kommune har ved afgørelse efter Husdyrlovens § 16, den 8. april 2015 meddelt godkendelse til gødningsudbringning på arealer under Fittingvej 11, 6623 Vorbasse. Det kan konstateres, at den ønskede udbringning på disse aftalearealer kan ske inden for rammerne af nævnte § 16 godkendelse. Den ønskede afsætning af gylle kan således godkendes, idet der stilles vilkår, som fastlægger den maksimale mængde husdyrgødning, der kan afsættes. Aftalearealerne kan maksimalt modtage 68,0 DE kvæggylle (5.876 kg N og 873 kg P) fra Fittingvej 48.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Grundlag

For svinebrug over en vis størrelse er i EU-regi i 2003 udarbejdet en BREF-note vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, som anfører, hvad der betragtes som BAT (Best Available Tecnique) i forbindelse med en række produktionsforhold, herunder driftsstyring, staldindretning, vand- og energiforbrug mv. Skov og Naturstyrelsen anfører i husdyrvejledningen, at der også for produktion af andre husdyrtyper (herunder kvæg) skal ske tilsvarende inddragelse af BREF'ens BAT - aspekter.

Skov- og Naturstyrelsen og Dansk Landbrugsrådgivning har i en årrække før Husdyrgodkendelseslovens ikrafttrædelse (dec. 2007) udarbejdet en række BAT – Byggeblade, hvor forskellige staldsystemer er vurderet med hensyn til BAT. I 2007 er oprettet et teknologiudvalg, der skal rådgive Miljøstyrelsen om miljøeffektive landbrugsteknologier. Miljøstyrelsen har på den baggrund udsendt en række Teknologiblade og vejledende BAT-standardvilkår, og har tilkendegivet, at der efterhånden vil blive udsendt flere Teknologiblade og BAT-standardvilkår. Der må således forventes en løbende udvikling i implementering af BAT – teknikker.

Kravet om anvendelse af BAT gælder for både de eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af en etablering, udvidelse eller ændring, idet det dog forudsættes, at krav til eksisterende anlæg fastlægges med rimelige tidsfrister, samt under hensyntagen til, at omkostningerne ved implementering i eksisterende anlæg kan være uforholdsmæssigt store.

BAT betragtes som en ikke-stedbunden branchenorm. Dette betyder, at anvendelse af BAT ikke afhænger af, om der er tale om følsomme eller robuste omgivelser.

I forbindelse med ansøgning om godkendelse efter lovens § 12 skal i relation til BREF – note og BAT - Byggeblade som minimum redegøres for følgende forhold:

- Anvendelse af godt landmandskab
- Anvendelse af BAT inden for områderne:
- Foder
- Staldindretning
- Forbrug af vand og energi
- Opbevaring af husdyrgødning
- Udbringning

Miljøstyrelsen har den 13. juli 2010 (revideret maj 2011) udsendt vejledende BAT-emissionsgrænseværdier for kvæg i gyllesystemer (Vejledning om emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af BAT), hvori styrelsen – udover emissionsgrænseværdier – har foretaget en vurdering af de ovennævnte BAT-forhold. Miljøstyrelsen har endvidere den 6. februar 2012 udsendt vejledende BAT-emissionsgrænseværdier for husdyr udenfor gyllesystemer, herunder også kvæg.

Miljøstyrelsen anfører i vejledningerne, at der på nuværende tidspunkt ikke findes tilgængelige teknikker eller teknologier, der kan anvendes til at fastlægge emissionsgrænseværdier for fosforudledningen fra malkekvægsbesætninger, samt at gældende lovregulering, herunder allerede gennemførte ændringer af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, vedrørende udbringning af husdyrgødning er BAT for så vidt angår ammoniakfordampningen i marken og udvaskning af nitrat. Endvidere anfører Miljøstyrelsen, at BAT-krav om udnyttelse af næringsstofferne i gødning allerede er implementeret i dansk lovgivning ved krav om gødningsplanlægning og gødningsregnskaber.

Kommunens vurdering

På baggrund af de aktuelt gældende BAT-referencer, jf. det ovenstående, er i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering i nærværende miljøgodkendelse foretaget en systematisk vurdering af, om det eksisterende og fremtidige husdyrbrug i nødvendigt omfang bringer BAT i anvendelse.

Vurderingen er baseret på den skematiske gennemgang i bilag 3, hvor de anvendte metoder er sammenstillet med de BAT-betragtninger, som bør gøres gældende jf. aktuelle BAT-referencer.

Ud over de teknikker, der er vurderet i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering, er der også opstillet BAT-teknikker for godt landmandskab, jf. punkt 1 i bilag 3. Det er kommunens vurdering, at den oplyste anvendelse af godt landmandskab er BAT.

Det er på ovenstående baggrund kommunens vurdering, at der med de valgte løsninger for anlæg og drift – herunder i sammenhæng med de stillede vilkår - træffes de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

Miljøgodkendelsen er meddelt på grundlag af, at de oplyste teknikker jf. bilag 3 bringes i anvendelse. På den baggrund bør husdyrbruget til enhver tid kunne redegøre for, at dette grundlag er til stede. Der stilles derfor vilkår om, at virksomheden – på tilsynsmyndighedens anmodning - skal redegøre for, at husdyrbrugets anlæg og drift er i overensstemmelse med de i bilag 3 oplyste teknikker. Tilsynsmyndigheden kan stille krav til, i hvilken form redegørelsen skal leveres, herunder f.eks. procedurebeskrivelser, driftsregistreringer, regnskabsforhold mv.

Ophør

Ansøger oplyser, at ved ophør af husdyrproduktionen fra ansøgers side, vil produktionen formentlig blive fortsat af en ny ejer. Hvis produktionen ophører, vil gødnings- og ensilageanlæg blive tømt og rengjort.

Kommunens vurdering

Der er stillet vilkår, som skal sikre, at der ved ophør af driften træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare.

Alternative muligheder

Virksomheden oplyser, at alternativer er overvejet, og at det fremsatte projekt er det bedst mulige med hensyn til produktion, logistik, beskyttelse af miljø, natur og

omgivelser sammenholdt med ønsket om at være en bedrift, der udvikler sig kombineret med økonomiske overvejelser. At fortsætte produktionen uændret, er fravalgt, da der er et ønske om, at produktionen også i fremtiden skal udvikle sig og være rentabel.

Kommunens vurdering

Den ansøgte placering af plansiloer i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse begrænser anlæggets samlede udstrækning i landskabet. Det er kommunens samlede vurdering, at den ansøgte udvidelse kan gennemføres på den ansøgte placering med en acceptabel miljømæssig påvirkning, og at andre placeringer af udvidelserne ikke vil kunne medføre væsentlige reduktioner i påvirkningerne, hvorfor ansøgers logistiske ønsker bør imødekommes.

Hvis ikke der meddeles godkendelse til den ansøgte produktion, vil miljøpåvirkningen omkring ejendommen antagelig forblive uændret i en periode. Det er dog sandsynligt, at 0-alternativet ikke vil få væsentlig betydning for den samlede husdyrproduktion i et større område, og at udbringningsarealerne vil blive forsøgt anvendt til udbringning fra andre husdyrbrug. Hvorvidt en sådan alternativ udnyttelse af områdets landbrugsmæssige produktionspotentiale vil indebære en større eller mindre miljøpåvirkning end det ansøgte, afhænger af de konkrete omstændigheder hvorunder potentialet realiseres. Kommunen finder ikke, at der er grundlag for at antage, at 0-alternativet vil indebære en væsentlig afvigende, generel miljøpåvirkning.

Samlet vurdering

Billund Kommune vurderer, at der kan meddeles tilladelse til det ansøgte da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.
- Energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt.
- Mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet.
- Produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt.
- Affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet.
- Der i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik.
- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf.

Bilag

- Bilag 1. Lokalisering af husdyrbruget og udbringningsarealerne
- Bilag 2. Situationsplan med husdyrbrugets indretning
- Bilag 3. BAT-skema
- Bilag 4. Afløbsplan
- Bilag 5. Transportveje
- Bilag 6. Beskyttet natur indenfor 1.000 meter fra anlægget
- Bilag 7. Potentiel Fosforklasse II, Nitratfølsomme Indvindingsområder og Nitratklasse II
- Bilag 8. Søer med vilkår om bræmme
- Bilag 9. Høringssvar fra Vejle Kommune